

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади
на 2018 - 2025 роки

2018 рік

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ГОЛОВИ ГРОМАДИ.....	4
1. ВСТУП.....	5
2. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОПИС ПРОЦЕСУ РОБОТИ.....	7
3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	9
3.1. ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ.....	9
3.1.1. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ПОТЕНЦІАЛУ ГРОМАДИ.....	9
3.1.2. ПРИРОДНІ РЕСУРСИ.....	12
3.1.3. ТРАНСПОРТНІ КОМУНІКАЦІЇ.....	13
3.1.4. ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ.....	17
3.2. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ГРОМАДИ.....	25
3.2.1. БЮДЖЕТ ГРОМАДИ.....	26
3.2.2. ФІНАНСОВА ІНФРАСТРУКТУРА.....	28
3.2.3. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ.....	28
3.3. ЕКОНОМІКА ГРОМАДИ.....	32
3.3.1. ОСНОВНА ПРОМИСЛОВА ГРУПА ГРОМАДИ.....	32
3.3.2. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.....	33
3.3.3. ФІЗИЧНІ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦІ.....	35
3.3.4. МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ.....	37
3.4. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ЕКОЛОГІЯ.....	39
3.4.1. ЖИТЛОВИЙ ФОНД.....	39
3.4.2. ВОДО-, ГАЗО-, ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ.....	39
3.4.3. ЕКОЛОГІЯ.....	42
3.5. НАСЕЛЕННЯ, ТРУДОВІ РЕСУРСИ, ДОХОДИ ТА БЕЗРОБІТТЯ.....	44
3.6. СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ТА НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ.....	50
3.6.1. ОСВІТНІЙ ПРОСТІР.....	50
3.6.2. МЕДИЧНИЙ ПРОСТІР.....	54
3.6.3. НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ.....	55
3.7. КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ТУРИЗМ.....	58
4. ГОЛОВНІ ЧИННИКИ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ.....	64
4.1. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	64
4.2. SWOT/TOWS-АНАЛІЗ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ ГРОМАДИ.....	67
4.3. ВИСНОВКИ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ.....	71
5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ.....	73
6. ПЛАН РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ.....	75

6.1. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПОКРАЩЕННЯ.....	78
7. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ПРОГРАМНИМИ ТА СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ.....	80
8. СИСТЕМА ВПРОВАДЖЕННЯ І МОНІТОРИНГУ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ.....	88
ВИКОНАВЦІ.....	89
СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ.....	90
ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ.....	92

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ГОЛОВИ ГРОМАДИ

Шановні друзі!

Нововодолазька селищна об'єднана територіальна громада – це перлина Слобожанщини, багата корисними копалинами, мисливськими угіддями та родючими землями, інвестиційно приваблива територія з потенціалом для розвитку промисловості, підприємництва, місце, де дбають про добробут та комфортні умови життя кожного мешканця. Громада – наш спільний дім, який ми разом будуємо для себе та наших нащадків. Яким він буде, залежить від нас.

Нововодолазька селищна об'єднана громада утворилась в січні 2017 року і стала п'ятою на території Харківської області. Ми переходимо до нового етапу розвитку. Економічний потенціал та прагнення мешканців до кращого, мають на меті гідне та безпечне життя громади. Сьогодні наша громада - це 7 старостинських округів, до яких входять 23 населених пункти – 18996 мешканців. Нововодолазька громада відкрита для інвесторів, які прагнуть розвивати свій бізнес. Ми пропонуємо достатні можливості для вкладення коштів та отримання прибутку. Серед переваг - вигідне географічне розташування, відстань до обласного центру, м. Харкова – 45 км, розвинені транспортне сполучення та інфраструктура.

Переконаний, що на території Нововодолазької селищної об'єднаної громади ви знайдете надійних партнерів, вигідні пропозиції, а також підтримку влади у реалізації інвестиційних проектів. Ми націлені на ефективний розвиток всіх напрямків бізнесу та соціальної сфери, аби забезпечити належне соціально-економічне та культурне зростання. Перед нами – великі плани й важливі завдання. Успіхів усім нам на цьому шляху!

З повагою, Олександр Єсін, Нововодолазький селищний голова

1. Вступ

У 2014 році в Україні розпочався процес децентралізації влади. Спроможні об'єднані територіальні громади (далі ОТГ) повинні стати базовим елементом ефективної системи влади в Україні.

24 січня 2017 року Нововодолазька селищна рада відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» вирішила об'єднатися у Нововодолазьку селищну об'єднану територіальну громаду, до якої увійшли: Нововодолазька селищна рада, Знам'янська сільська рада, Одринська сільська рада, Ордівська сільська рада, Сосонівська сільська рада та Староводолазька сільська рада.

У серпні 2017 року актив Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади прийняв рішення про розробку Стратегії розвитку громади.

Розпорядженням селищного голови від 07.08.2017 року № 311 було затверджено Положення та склад Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади на 2018-2025 роки. До складу Робочої групи увійшли працівники селищної ради, старости старостинських округів, депутати селищної ради, члени виконкому селищної ради, приватні підприємці та представники від громадськості. Робота проводилася за участю експертів Харківського ВП «Центр розвитку місцевого самоврядування», створеного за підтримки Програми «U-LEAD з Європою».

Стратегія розвитку розроблена відповідно до норм Постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» та Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 року.

Мета розробки Стратегії розвитку полягає у вирішенні проблем економічного розвитку та підвищенні конкурентоспроможності громади, що сприятиме покращенню життя громадян і є завданням селищної ради відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Головні висновки з процесу розробки Стратегії розвитку:

Стратегія є потужним інструментом об'єднання лідерів бізнесу, посадовців місцевої влади, пересічних громадян для створення публічно-приватних партнерств, що має позитивний вплив на місцевий діловий клімат та конкурентне становище громади, а також на вирішення інших питань, пов'язаних з рівнем життя всіх громадян.

Стратегія підкреслила конкурентні переваги території громади на підставі існуючих природних, матеріальних, фінансових, економічних, трудових, соціальних ресурсів, які при належній організації та об'єднанні зусиль, можна використовувати для вирішення нагальних проблем місцевого економічного розвитку. Тому Стратегія зосереджена на напрямках, які нададуть економічному розвитку території найбільші шанси в майбутньому.

Економічний розвиток передбачає формування сприятливого бізнес-середовища і створення умов для інвестування на тривалий період, що сприятиме економічному зростанню і поліпшенню якості життя громади.

Питання залучення інвестицій для розвитку місцевих підприємств, розвитку інфраструктури і забезпечення гідної якості життя взаємопов'язані, тому успішна робота над ними можлива лише за умови сприйняття їх як цілісної системи. Поліпшення в одному з питань сприятиме поліпшенню в інших.

Розробка Стратегії розвитку - це не одноразова подія, з певним початком і кінцем, навпаки, це ефективний інструмент менеджменту. Саме завдяки створенню належного системного моніторингу та коригування, а також управлінню впровадженням стратегічного розвитку досягається високий рівень відповідальності за реалізацію Стратегії та її адаптацію до змінних зовнішніх та внутрішніх чинників.

2. Методологія та опис процесу роботи

Підготовка Стратегії розвитку відбувалася відповідно до методології, запропонованої Проектом Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні» та Програми Ради Європи «Децентралізація і територіальна консолідація в Україні».

Методологія розглядає сталий розвиток і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку (рис. 1).

Рис. 1. Принципи місцевого розвитку

Залучення широкого кола громадян до творення Стратегії розвитку ОТГ дозволяє, ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов’язкова участь у ньому усіх активних та зацікавлених представників громади. Розроблена таким чином стратегія відображає інтереси усіх громадян та передбачає покращення стандартів життя, зміцнення місцевої демократії, виховання суспільно-активних громадян – патріотів своєї громади.

Протягом серпня-грудня 2017 року відбулося вісім засідань Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Нововодолазької селищної ради на 2018-2025 роки. На цих засіданнях проводились: систематизація даних опитування мешканців громади та представників бізнесу, оцінка можливостей розвитку, формулювання стратегічного бачення, SWOT-аналіз, визначення стратегічних та операційних цілей Стратегії.

Засідання Робочої групи проводилися у відкритому режимі, тому усі бажаючі мали можливість брати участь в розробці Стратегії розвитку.

Після проведення громадського обговорення, доопрацьована Стратегія розвитку подана на розгляд сесії селищної ради для затвердження.

Методичне забезпечення, експертний аналіз даних і результатів досліджень, надання консультаційних послуг з питань стратегічного планування забезпечував експерт Харківського ВП «Центр розвитку місцевого самоврядування», створеного за підтримки Програми «U-LEAD з Європою», Володимир Родченко.

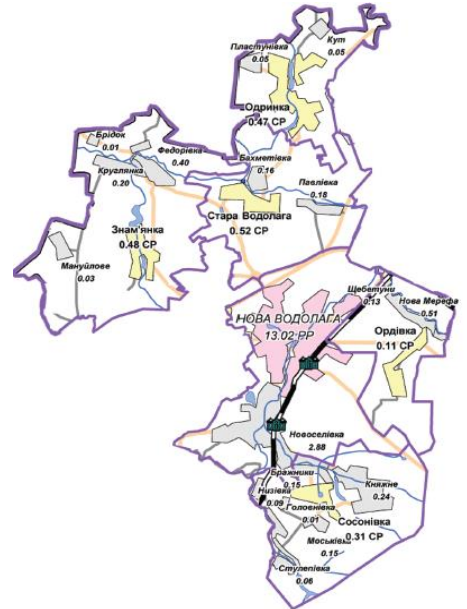
3. Соціально-економічний аналіз Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

3.1. Характеристика громади

3.1.1. Структурні компоненти потенціалу громади

Нововодолазька селищна об'єднана територіальна громада утворена 24 січня 2017 року. До її складу увійшли: Нововодолазька селищна рада, Знам'янська сільська рада, Одринська сільська рада, Ордівська сільська рада, Сосонівська сільська рада, Староводолазька сільська рада.

Адміністративним центром Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади є селище міського типу Нова Водолага Нововодолазького району Харківської області. У громаді 23 населених пункти, утворено 7 старостинських округів (рис.1).

Старостинські округи Нововодолазької ОТГ

- Знам'янський старостинський округ № 1 (с. Знам'янка, с. Мануйлове).
- Староводолазький старостинський округ № 2 (с. Стара Водолага, с. Бахметівка, с. Павлівка).
- Одринський старостинський округ № 3 (с. Одринка, с. Кут, с. Пластунівка).
- Ордівський старостинський округ № 4 (с. Ордівка, с. Нова Мерефа, с. Щебетуни).
- Сосонівський старостинський округ № 5 (с. Сосонівка, с. Бражники, с. Головнівка, с. Княжне, с. Моськівка, с. Низівка, с. Стулепівка).
- Новоселівський старостинський округ № 6 (с. Новоселівка).
- Федорівський старостинський округ № 7 (с. Федорівка, с. Брідок, с. Крутлянка).

Рис.2. Старостинські округи Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

За результатами анкетування, яке було проведено серед мешканців населених пунктів, що увійшли до складу Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади, близько 85,0 % населення загалом задоволені прийнятим рішенням про об'єднання (рис. 2).

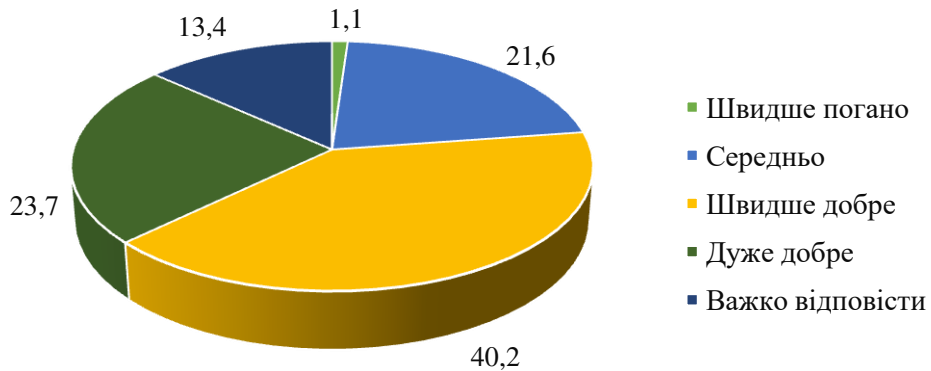

Рис.3. Думка мешканців щодо доцільності формування Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

Одним із порушених питань під час анкетування мешканців громади, яке було проведено у вересні 2017 року, є виявлення основного ресурсу громади для подальшого розвитку (рис.3).

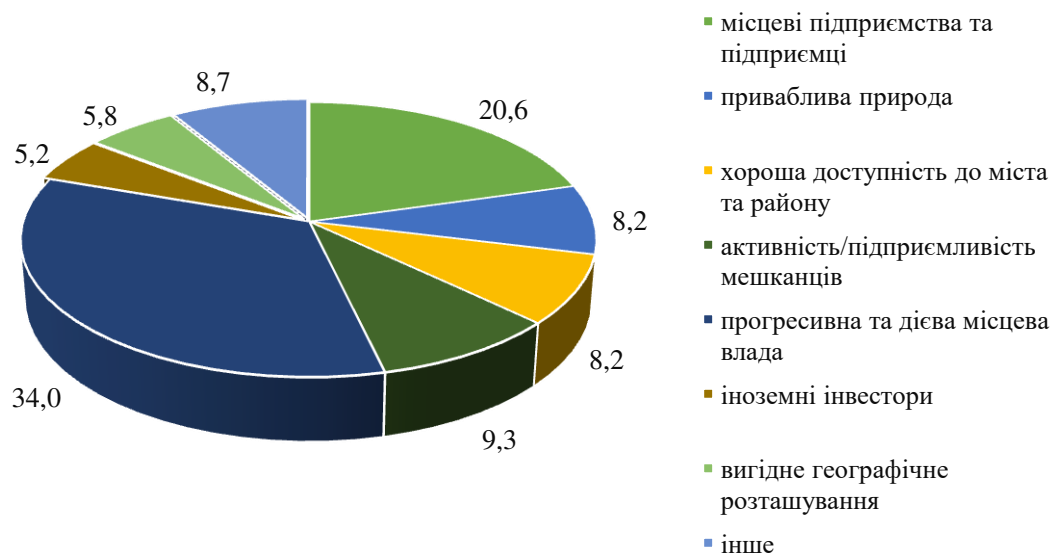

Рис.4. Думка мешканців щодо основних ресурсів сталого розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

34,0 % респондентів вважають, що основним ресурсом є прогресивна та дієва місцева влада.

30 квітня 2017 року відбулися перші місцеві вибори, за результатами яких було обрано голову об'єднаної територіальної громади Єсіна Олександра Сергійовича та депутатський корпус Нововодолазької селищної ради, до складу якого увійшли 26 депутатів.

На території смт Нова Водолага та сіл, що входять до складу ОТГ, легалізовані наступні громадські об'єднання: ГО «Нововодолазька спілка ветеранів АТО»; Нововодолазька районна спілка ветеранів Афганістану; ГФ «Варта Водолажчини»; НР ГО ветеранів і інвалідів війни «Набат Чорнобиля» та інші.

Територія Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади займає площу 351,6 км².

Табл. 1. Порівняльна характеристика громади, району та області

Територіальна одиниця	Площа, км ²	Населення, осіб	Густота населення
Нововодолазька ОТГ	351,6	18996	54,0
Нововодолазький район (без ОТГ)	831,1	13822	16,6

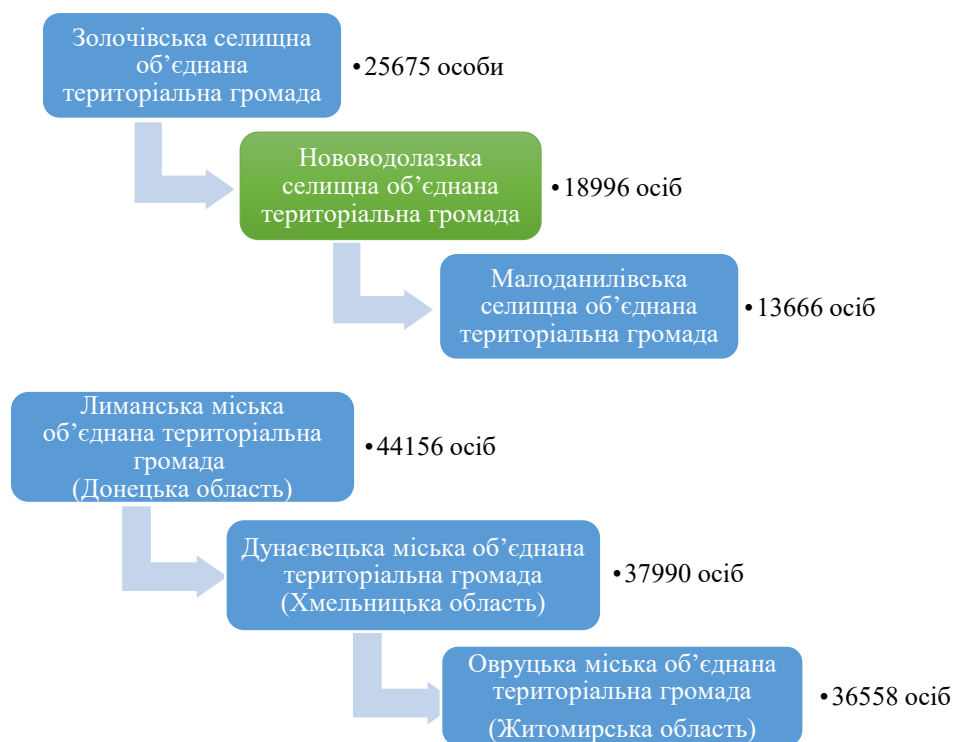

Рис.5. Порівняльна характеристика рейтингу громад України та Харківської області за чисельністю населення

Існує закономірність між фінансовою спроможністю та чисельністю населення громади. Пояснюється це тим, що великі громади мають більший потенціал та можливості для належного утримання об'єктів інфраструктури, функціонування закладів та установ комунальної власності. Органи місцевого самоврядування також можуть забезпечити надання якісних публічних та комунальних послуг. Нововодолазька селищна об'єднана територіальна громада володіє достатнім трудовим ресурсом, а тому кращими перспективами для сталого розвитку громади. (рис. 5).

3.1.2. Природні ресурси

Нововодолазька селищна об'єднана територіальна громада розташована у західній частині Харківської області, в зоні лісо-степової рівнини та в долині річки Вільхуватка (басейн Сіверського Дінця).

Корисні копалини громади:

природний газ

кварцовий пісок

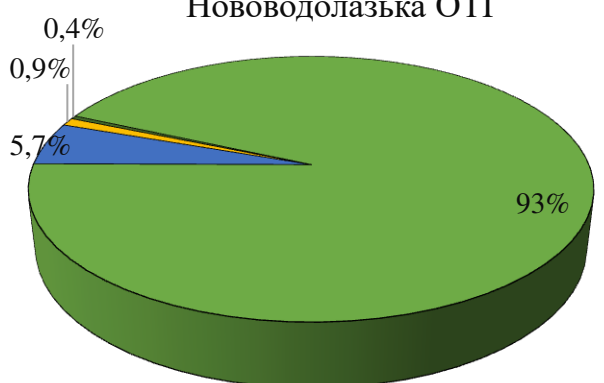
Грунтовий покрив на території району досить різноманітний:

- чорноземи звичайні;
- чорноземи опідзолені;
- також темно-сірі опідзолені ґрунти.

Заплавні та балкові ділянки мають складний комплекс гідроморфних ґрунтів:

- лучні чорноземи;
- лучно-болотні;
- болотні ґрунти, часто з солонцями.

Нововодолазька ОТГ

- земель сільськогосподарського призначення
- земель лісгосподарського призначення
- земель водного фонду
- заболочені землі

- сільськогосподарського призначення
- лісгосподарського призначення
- площа забудованих земель
- заболочені землі
- сільськогосподарського призначення
- інші землі

Рис.6. Структура земельного фонду Нововодолазької ОТГ та України, %

Порівняльну характеристику структури земельного фонду Нововодолазької ОТГ та України наведено на рис. 6.

Територія громади розташована в межах Середньоруської лісостепової фізико-географічної провінції, належить до недостатньо вологої теплової агрокліматичної зони. Помірно жарке літо та м'яка зима створюють сприятливі умови для розвитку аграрного сектору в Нововодолазькій об'єднаній територіальній громаді.

Середня температура повітря липня становить +21 °С.
Середня температура січня -7 °С.

Середньорічна кількість опадів становить від 450 до 600 мм.

Землі водного фонду громади складають 123,76 га. Найбільша річка - Мжа (права притока Сіверського Дінця) з притокою Вільховатка. Окрім річок Джгун, Одринка, Івани водні ресурси громади представлені мальовничими ставами, більшість з яких орендують для вирощування риби.

Висока частка родючих ґрунтів значною мірою обумовлює структуру господарського комплексу і його спеціалізацію.

Важливою підставою для розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади є природно-ресурсний потенціал, що включає, насамперед, природні ресурси (мінеральні, водні, земельні) та природні умови (географічне положення, клімат, рельєф), та визначає можливості розвитку і розміщення продуктивних сил та рівень сприятливості території громади для проживання і життєдіяльності людей.

3.1.3. Транспортні комунікації

Залізнична мережа

Зовнішній та внутрішній транспортні зв'язки здійснюються залізничним і автомобільним транспортом. Залізничне сполучення забезпечує станція Водолага, проміжна залізнична станція Південної залізниці на ділянці Мерефа – Красноград, адміністративно належить до Південної залізниці. Залізничні колії та станції обслуговує Харківська дирекція залізничних перевезень. Також у с. Новоселівка є залізнична станція «Кварцевий» та в с. Сосонівка – зупиночна платформа «Сосонівка».

Автомобільні шляхи

Громадський транспорт на сьогодні відіграє визначальну роль у розвитку громади.

Поруч проходить швидкісна автомобільна дорога міжнародного значення М18 (Е108). Через селище Нова Водолага проходить автомобільна дорога територіального значення Т1901.

Територія громади межує з Валківським та Зміївським районами Харківської області.

Перевага територіального розташування громади полягає в тому, що адміністративний центр громади, смт Нова Водолага, знаходиться на відстані 45 км від обласного центру м. Харкова.

Загальна протяжність мережі комунальних доріг складає 132,55 км: доріг з твердим покриттям 73,98 км, ґрунтових доріг 58,57 км.

Табл. 2. Міжнародна доступність Нововодолазької об'єднаної громади

	Літаком за існуючими рейсами	Час у дорозі
1	Київ - Харків	1 год 00 хв
2	Варшава –Харків	2 год 10 хв
3	Копенгаген - Київ	2 год 20 хв
4	Таллін - Київ	1 год 45 хв
5	Варшава - Київ	2 год 15 хв
6	Берлін - Київ	2 год 30 хв
7	Стокгольм - Київ	2 год 20 хв
8	Любляна - Київ	2 год 10 хв
	Автомобілем	Відстань, км
1	Харків - Нова Водолага	45
2	Київ - Нова Водолага	453

Табл. 3. Відстань від адміністративного центру до старостинських округів громади

	Найменування населеного пункту і його статус	Відстань до адміністративного центру громади, км
1	Нововодолазька селищна рада	Центр громади
2	Знам'янський старостинський округ № 1	12,2
3	Староводолазький старостинський округ № 2	10,7
4	Одринський старостинський округ № 3	18,4
5	Ордівський старостинський округ № 4	9,0
6	Сосонівський старостинський округ № 5	12,6
7	Новоселівський старостинський округ № 6	5,0
8	Федорівський старостинський округ № 7	11,5

На сьогоднішній день для задоволення потреб населення об'єднаної громади в пасажирських перевезеннях сформована мережа автобусних маршрутів з розміщенням у центрі смт Нова Водолага автобусним вокзалом.

Система доріг усередині ОТГ є достатньо збалансованою і такою, що може забезпечити доступність усіх територій та населених пунктів. Проте велика кількість доріг потребує як поточних, так і капітальних ремонтів.

Однією із найбільших проблем об'єднаної територіальної громади є відсутність якісного твердого дорожнього покриття між центром громади та центрами старостинських округів, а також відсутність доріг з твердим покриттям до деяких сіл.

Це підтверджують результати анкетування мешканців громади (рис.7).

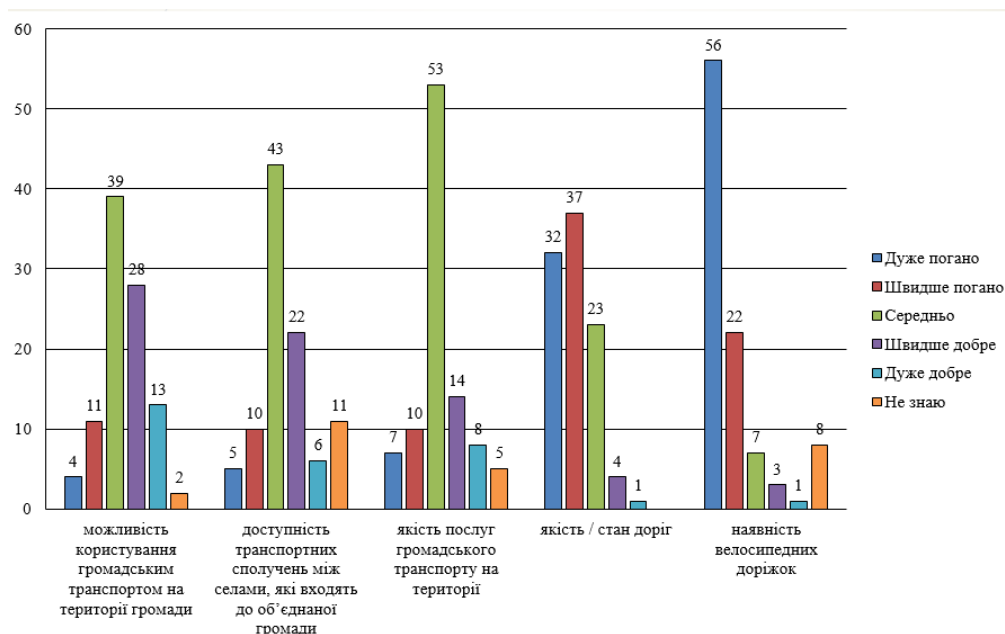
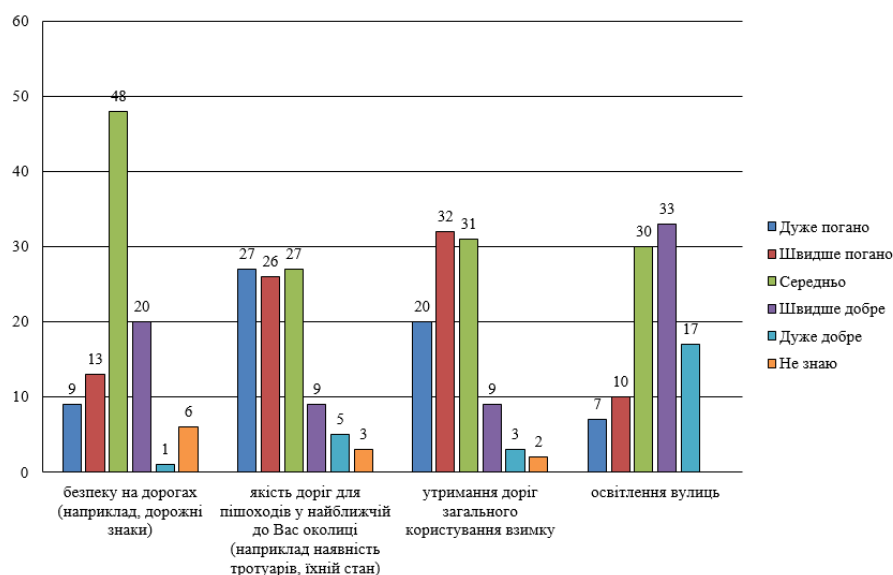

Рис. 7. Результати анкетування мешканців громади щодо розвиненості системи доріг

Існує необхідність максимізувати ефективне використання існуючого потенціалу транспортних зв'язків між центром громади та окремими селами.

Більша половина вулиць та доріг вимагають капітального або поточного ремонту проїжджої частини.

Інфраструктура зв'язку

На території Нововодолазької селищної об'єднаної громади надають послуги наступні інтернет-провайдери: ПАТ «Укртелеком», Інтертелеком, Novonet, BilBerry, Kronos. Проте вони зосереджені у центрі громади - смт Нова Водолага. У старостинських округах існує проблема низької якості інтернет-зв'язку або повна його відсутність, що негативно впливає на надання адміністративних послуг старостами, формування внутрішніх та зовнішніх зв'язків, медичне обслуговування населення, дозвілля та саморозвиток мешканців старостинських округів.

На території громади працюють наступні засоби масової інформації: газета «Водолазький кур'єр» (засновник – Нововодолазька селищна рада), районна газета «Вісті Водолажчини» (засновник – Нововодолазька районна рада).

Газета «Водолазький кур'єр» виходить щосуботи, має особливий вплив на формування думки мешканців, розповідає про життя громади та її жителів, підприємства агровиробництва, висвітлює хід сільськогосподарських робіт, досягнення у вирощенні врожаїв. На її сторінках матеріали про культурне, спортивне та освітнє життя населених пунктів, висвітлення діяльності селищної ради, досвіду у залученні ресурсів для розвитку громади.

Тираж газети «Водолазький кур'єр» – 2000 екземплярів.

У вересні 2017 року з'явився новий веб-сайт Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади <http://vodolaga-gromada.gov.ua>. Сайт був створений з метою оперативного інформування про життя та здобутки об'єднаної громади. Сповідуючи принципи відкритості та прозорості роботи, кожен із відвідувачів сайту знайде тут потрібні, корисні й цікаві відомості про Нововодолазьку селищну об'єднану територіальну громаду. Статистика відвідувань сайту свідчить про його корисність та зацікавленість мешканців життям громади. У середньому щомісяця сайт громади переглядає 5100 користувачів. Окрім того, на початку листопада в соціальній мережі Facebook створено групу Нововодолазька селищна ОТГ, у якій наразі 1087 активних учасників.

У складі інфраструктурного потенціалу важливе місце належить інформаційній складовій, що передбачає єдність організаційно-технічних та інформаційних можливостей громади. Це впливає на характер і специфіку її функціонування через збір, зберігання (накопичення), обробку та розповсюдження інформаційних ресурсів. Тому активного розвитку потребують комунікаційна активність та інфраструктура зв'язку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.

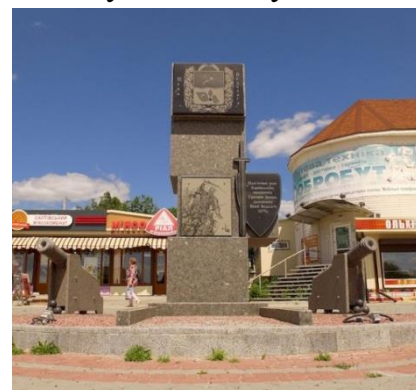
3.1.4. Передумови розвитку громади

Селище міського типу Нова Водолага

Слобода Нова Водолага була заснована близько 1675 року селянами і козаками Харківського полку на чолі з полковником Григорієм Донець-Захаржевським – Григорієм Донцем. Чотирикутна фортеця стала надійним захистом південних кордонів Російської держави від турецько-татарської агресії. Вали були насипані із залізнякавого піску. Муравський шлях проходив через Нову Водолагу, і жителі слободи чимало терпіли від татарських нападів. В історичних документах (Д.І. Багалій «Історія Слобідської України») є свідчення, що в 1689 році татари напали і зруйнували Нову Водолагу. Відомі також напади татар у 1694, 1711 роках. Жителі слободи вели оборонну боротьбу проти татар.

У 1730 році чисельність жителів слободи становила близько 5000, діяли дві церковно-парафіяльні школи. У 1749 році було відкрито слов'яно-латинське училище. У слободі діяло чотири православних храмів: Троїцький, Воскресенський, Миколаївський та Спасо-Преображенський. Жителі Нової Водолаги займалися вичинкою шкур, виготовляли ремінну зброю, шили взуття, одяг та головні убори. Серед іншого роду поширених занять було винокуріння, садівництво, виготовлення сільськогосподарських знарядь, столярних та бондарних виробів. У 1780 році в слободі налічувалося 18 кузень і 34 винокурні. Наявність родовища цінної глини стимулювало розвиток гончарного виробництва. Гончарні вироби нововодолазьких майстрів славилися далеко за межами Харківської губернії.

У другій половині XVIII ст. Нова Водолага стала центром шовківництва на Слобожанщині. За наказом цариці Катерини II у слободі було створено

Пам'ятник засновнику смт Нова Водолага, Григорію Донцю

Воскресенський храм, 1750 рік

Спасо-Преображенська церква, 1750 рік

місцеве управління з шовківництва. Тут діяв завод, який мав спеціалізовані приміщення для розведення шовкопрядів і був оснащений устаткуванням для мотання шовку. До 1800 року на заводі вироблялось близько півтори пуди (24 кг) шовку щорічно.

Із 1938 року Нова Водолага – селище міського типу, районний центр. У період другої Світової війни, 19 жовтня 1941 року селище Нова Водолага було зайнято німецько-фашистськими окупантами. А ще за місяць до цього був сформований партизанський загін із 58 чоловік на чолі з головою колгоспу імені Фрунзе С.О. Либою. Своїми бойовими діями народні месники неодноразово сприяли успіху регулярних частин Червоної Армії. Неоціненною заслугою загону слід вважати визволення з німецького концтабору 200 в'язнів.

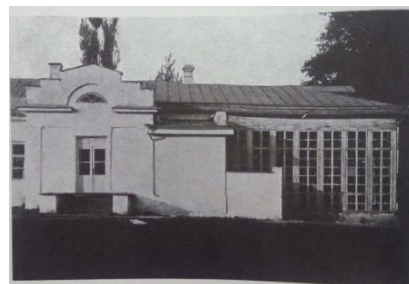
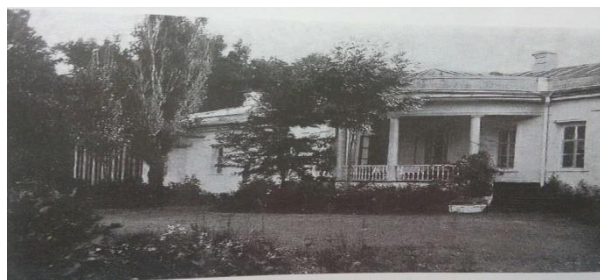
14 вересня 1943 року було покладено край фашистській окупації Нової Водолаги. Наслідки її були трагічними і для селища, і загалом для району: 580 його жителів було вбито, 5737 – вивезено до Німеччини. На фронтах Великої Вітчизняної воювали 7 тисяч нововодолажчан, з яких близько 3-х тисяч полягли в боях. Вісім жителів району були удостоєні звання Героя Радянського Союзу.

24 січня 2017 року смт Нова Водолага стала адміністративним центром Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади, до якої увійшло сім старостинських округів, з наступними центрами:

Село Знам'янка

Село **Знам'янка** – історична назва – Івани, заснована в середині XVII ст. переселенцями з Правобережної України. Є версія, що село засноване між 1617 і 1654 роками, бо саме в цей час велось масове переселення козаків із Польської України на Схід, на мальовничі місця Лівобережжя, так званого Дикого Поля.

У XVII ст. слобода Знам'янка належала дворянському роду Дуніних-Барковських, який володів тут 7000 десятинами землі. Дуніни – дворянський рід польського походження.

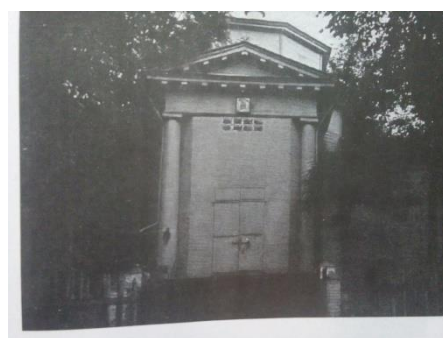
Садиба Дуніних-Барковських, 1914 рік

Їх предок Петро Дунін, граф Ськржинський був наближеною персоною польського короля Болеслава Кривоустого. Дуніни-Барковські збудували маєток, а у 1771 році майор Дунін побудував дерев'яну церкву «Знамення» в стилі української класики. У 1830-у році церква була перебудована поміщиком Шидловським, до якого у свій час перейшли всі надбання Дуніних-

Пиво-медоварні заводи поміщиків Шидловських у с. Знам'янка

Барковських. Поміщики Шидловські мали пиво-медоварні заводи. Садиба поміщиків Шидловських збереглася до нашого часу і є найстарішою в Нововодолазькому районі.

Церква на честь ікони Божої Матері Знаменія, збудована у 1771 році

Існує версія, що село отримало назву від престолу церкви – ікони Божої Матері Знаменія ще до 1917 року. У 1943-му році храм зазнав розрухи.

На північ від села, в урочищі Малютиному, відкриті значні поклади гончарної охристої глини, а також рідкісної пластичної чорної глини, що слугувало розвитку гончарного промислу в селі Івани. На початку XIX ст. гончарний промисел був знищений.

Недалеко від села, в урочищі Найденому, де починається Жмайлова балка, на її схилі знаходиться унікальна рукотворна печера. На обох кінцях печера має отвори. Перші згадки про печеру відносяться до 1605 року. У 1980-х роках XIX століття в печері були проведені археологічні роботи, знайдена кам'яна плита з написом на латині. Під самим написом зображені коса і стріла. Була знайдена золота монета, датована 464 роком по Різдву Христовім. Також існує легенда, що в печері у Жмайловій балці козаки сховали скарби.

Рукотворна печера у с. Знам'янка

Біля с. Знам'янка є залишки славнозвісного Турецького валу, що був захисною лінією для Росії від нападів турок і татар. В лісі збереглися залишки валу до 50 м довжиною і до 4-х м висотою.

Поруч із храмом Знамення знаходилась унікальна усипальня поміщиків Шидловських. 11 членів сім'ї були бальзамовані та поховані в цьому мавзолеї.

У роки селянських заворушень 1902, 1905, 1907, 1917 років маєток поміщиків Шидловських неодноразово було пограбовано.

На добротні кошти жителів с. Знам'янка у 1999 році збудовано нову церкву «Знаменіє Божої Матері».

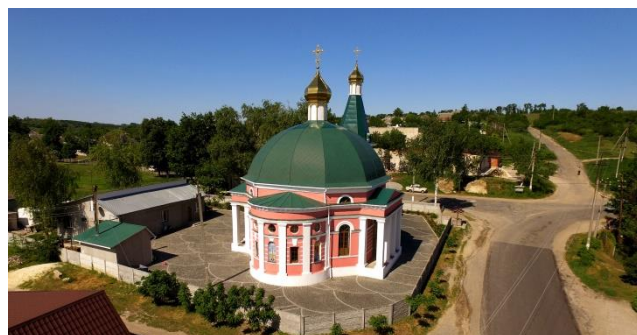
Залишки Турецького валу у с. Знам'янка

Село Новоселівка

Село **Новоселівка** – історична назва Нове Село, у якому був побудований Хрестовоздвиженський храм, згадка про який датується 1729 роком.

За даними на 1864 рік у казенній слободі, центрі Новоселівської волості Валківського повіту, мешкало 3283 осіб, налічувалось 355 дворів господарств, існувала православна церква. Станом на 1914 рік кількість мешканців зросла до 3577 осіб.

Історія розкриття і розробки Новоселівського родовища скляних пісків бере початок із 1922 року. Широкомасштабна розробка родовища розпочалася у 1938 році.

Хрестовоздвиженський храм
у с. Новоселівка

Із липня 1977 Новоселівський кар'єр кварцового піску став називатися Новоселівським гірничо-збагачувальним комбінатом. У 1981 році потужність комбінату перетнула мільйонний рубіж – було видобуто і відправлено 1130 тис. т кварцового піску, в тому числі 69 тис. т збагаченого. У 1986 році було

Новоселівський кар'єр кварцового піску

розпочато розробку кар'єру Південної ділянки. Було проведено реконструкцію збагачувальної фабрики, що дало можливість збільшити її потужність зі 100 до 180 тис. т збагаченого піску на рік, побудовано 2 км залізниць, очисні споруди, підстанцію, механічну майстерню, 20 – квартирний житловий будинок.

У 1994 році створено акціонерне товариство закритого типу «Новоселівський ГЗК». У 1995 році силами комбінату було побудовано цегельний завод. Постійно за рахунок власних і кредитних коштів на комбінаті оновлюється техніка, удосконалюється технологія виробництва. У 2001 році розпочалася реконструкція збагачувальної фабрики, що збільшить її потужність до 400 тис. т піску на рік. Нещодавно на комбінаті налагоджено виробництво сухого збагаченого піску, запущено унікальне в Україні виробництво пиловидного кварцу.

Село Одринка

Село **Одринка** виникло в XVII ст., його назва свідчить про етимологію татарського (тюркського) походження, у перекладі означає «бурхливий потік, бурхлива течія». Село козацьке, засноване запорізькими козаками у 1670 році. У результаті нападу кримських татар, с. Одринка було кілька разів спалене. Поблизу Одринки знайдено стародавнє хазарське городище. Воно складається з двох площ, обнесених потрійним валом.

Стародавнє хазарське городище у с. Одринка

Село Ордівка

Село **Ордівка** засноване у XVIII столітті. Його назва свідчить про етимологію татарського походження. Лексема «ордівка» має корінь «орд». Слово «орда» у перекладі з давньої тюркської мови означає «табір», «військо».

Під час Другої світової війни в 2-х км від с. Ордівка на хуторі Булахи відбувалися тяжкі бої з ворогом, понад 7 тисяч воїнів-червоноармійців полягли у кривавому бою, який тривав 45 годин. Ворог змушений був відступити, залишивши на полі бою 12 підбитих танків і понад тисячу гітлерівців. Уцілілі після смертоносної схватки солдати назвали поле бою «долиною смерті».

На місці поховання загиблих воїнів у 1967 році з'явився курган Безсмертя і Слави. Із кожної братської могили Нововодолажчини було взято землю та привезено на курган. Всього в братських могилах Кургана спочивають більше 1000 воїнів. Неподалік від нього стоїть пам'ятник

Герою Радянського Союзу О.П. Воронцову. Не заростає травою й дорога до пам'ятника медсестрам, які загинули на полі бою. А в яру – найбільш освяченому кров'ю відважних воїнів місці – височіє обеліск. Воїнам-визволителям, загиблим в роки Великої Вітчизняної війни, на території села Ордівка споруджено два пам'ятники і п'ять обелісків.

Курган Безсмертя і Слави
у с. Ордівка

Тепер це історичне місце, одне з найбільш значущих пам'ятників Другої світової війни на території Харківської області, яке традиційно відвідують як мешканці громади, району, так і гості.

Село Сосонівка

Село **Сосонівка** засноване в 1803 році. До революції 1917 року діти ходили в церковну школу с. Княжне. Перша школа в с. Сосонівка була відкрита в 1925 році. Нині діють Сосонівський навчально-виховний комплекс, сільський будинок культури, фельдшерсько-акушерський пункт, відділення зв'язку.

У 2015 році у переддень християнського свята Петра і Павла у храмі первоверховних Апостолів Петра і Павла було встановлено чотири куполи. Ця подія стала значимою як для парафіян села, так і для всієї Нововодолажчини.

Село Стара Водолага

Старій Водолазі виповнилося більше трьохсот років. Це один із найстаріших населених пунктів Харківщини. Її заснування сягає далекого минулого. Вона була широко відомою серед козаків, купців, чумаків, адже знаходиться на перехресті шляхів із півночі на південь, із заходу на схід. Повз неї проходив чумацький шлях, який в ті прадавні часи вибрали люди, що їздили волами за сіллю на південь, у Крим. У 1676 році Стара Водолага була вже заселена 200 сім'ями черкасів. Було побудовано укріплення – дерев'яну фортецю із ровом і валом. Рештки цього укріплення видно і в наш час. У 1676 році всередині укріплення була церква Покрови Пресвятої Богородиці. У 1711 році храм було спалено і в 1713 році поміщик Старої Водолаги майор Дунін О.А. отримав благословіння на будівництво нового храму. У 1736 році було збудовано храм Покрови Пресвятої Богородиці в Старій Водолазі. Дзвіницю біля храму спорудила поміщиця М.Д. Дуніна в 1821 році.

Розбита дзвіниця у с. Стара Водолага
(1943 р.)

Храм Покрови Пресвятої Богородиці
у с. Стара Водолага

ПРИМІЩЕННЯ СТАРОВОДОЛАЗЬКОЇ ШКОЛИ
ПОБУДОВАНЕ ГР. СІВЕРСОМ В 1882р.

На цій території свого часу жили генерал Дунін з дружиною Марією Дмитрівною і шістьма доньками, князь Голіцин Олександр Дмитрович, полковник Бахметєв, граф Сіверс Олександр Карлович, Іван Захаржевський, радник Черепанов, генерал-лейтенант Гревс, Ширкови. Граф Сіверс, князь Голіцин були у родинних зв'язках із Дунініми, Ширковими.

Староводолажчанин М.І. Трудуб в 1963 році отримав звання «Народний художник». Любов до рідного краю, виливалися в картинах художника. Їх можна побачити в багатьох будинках Нововодолажчини.

Село Федорівка

Село **Федорівка** (первісна назва Черепанівка) засноване в 1850 році. Воно виділилось із села Стара Водолага. Землевласниця Дуніна розділила село Стару Водолугу між п'ятьма дочками і собою. Одну шосту частину вона віддала своїй дочці й зятю Черепанову Федору. Так виникло село Черепанівка. Таку назву носило і село Павлівка, де господарював брат Федора – Павло. Маєток Федора Черепанова містився там, де тепер садиби мешканців вулиці Лісної.

Коли заснувалося село, то селян-кріпаків було звільнено на рік від оброку. Кожному переселенцю відводили під садибу 0,5 га землі. Хороші будинки перевозилися, а решті давали матеріал на будівництво. У Черепанівці було 45 дворів, більше 250 жителів. Населення займалось землеробством і працювало у поміщика Черепанова, який мав близько 800 десятин землі. Після смерті землевласника село було перейменовано за його іменем – Федорівка.

Населення сіяло жито, яру пшеницю, гречку, просо. Вирощували коноплі й льон на волокна, а з їх насіння виробляли олію.

У 1914 році відкрилася Федорівська земська двокласна школа. Приміщення школи є архітектурною пам'яткою села. У 1932 році Федорівська школа стала семирічною. У 1926 році був відкритий сільський клуб.

Нововодолазька селищна об'єднана територіальна громада – мальовничий куточок Слобідської України, який має багату історико-архітектурну спадщину, самобутній побут, чудові краєвиди. На території громади є історичні, археологічні, сакральні пам'ятки, функціонують КЗ «Музей історії села Знам'янка об'єднаної територіальної громади» Нововодолазької селищної ради, музейна кімната «Свята спадщина» в Нововодолазькому будинку дитячої та юнацької творчості. Багатий етнічний потенціал, народні майстри та умільці традиційної народної культури, виготовлення сувенірної продукції сприятимуть розвитку туризму, зокрема сільського зеленого туризму. Близьке розташування Нововодолазької громади до обласного центру та зручне сполучення, створюють умови для розвитку у громаді туристичних маршрутів вихідного дня та розвитку виробництв і сервісів, орієнтованих на 1,5 млн. ринок м. Харків.

3.2. Фінансовий стан та бюджет громади

Нововодолазька селищна об'єднана територіальна громада об'єдналася 24 січня 2017 року, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2017 року № 722-р визнана спроможною, але на прямі відносини з державою перейшла з 01 січня 2018 року.

Одним з переваг об'єднання громад є формування та управління бюджетом громади. Відповідно до законодавства для фінансового забезпечення повноважень об'єднані територіальні громади отримують додаткові фінансові та матеріальні ресурси. Зокрема, в громаді залишатиметься 60% податку на доходи фізичних осіб, громада отримуватиме освітні й медичні субвенції від держави й право розпоряджатися землями на території громади. (крім земель за межами населених пунктів). Таким чином, за попередніми підрахунками бюджет громади в 2018 році збільшиться утричі.

За результатами анкетування мешканців найбільше значення при формуванні бюджету повинні мати такі види діяльності: охорона і профілактика здоров'я, дорожня інфраструктура, освіта і дошкільний догляд (рис. 8).

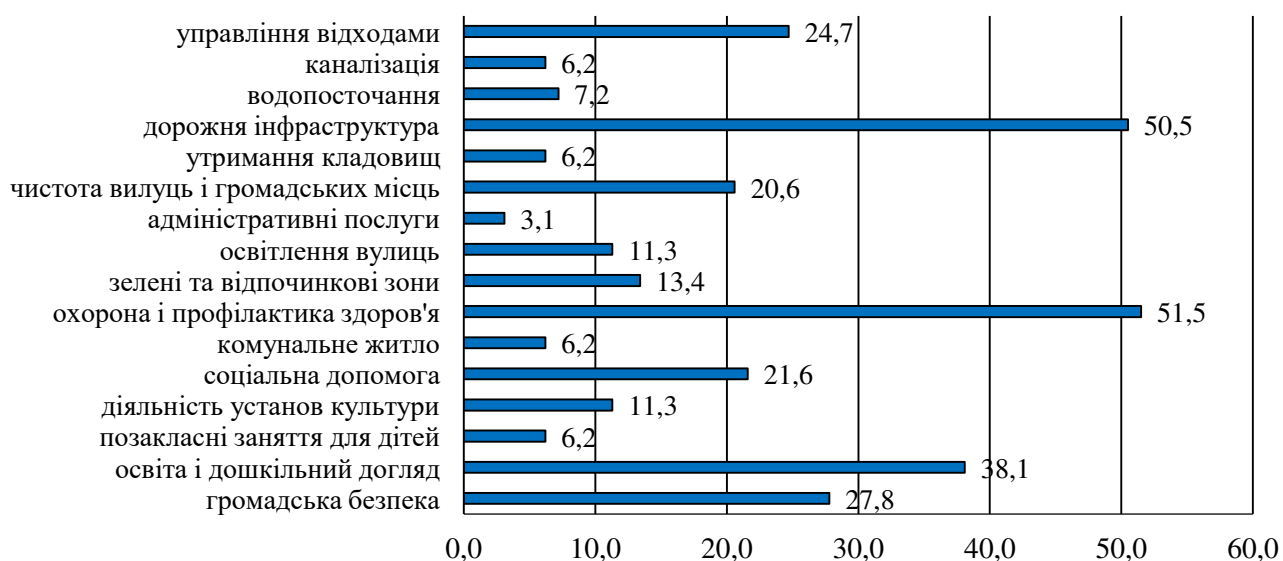

Рис. 8. Результати оцінки пріоритетних видів діяльності при формуванні бюджету громади на 2018 рік, %

3.2.1. Бюджет громади

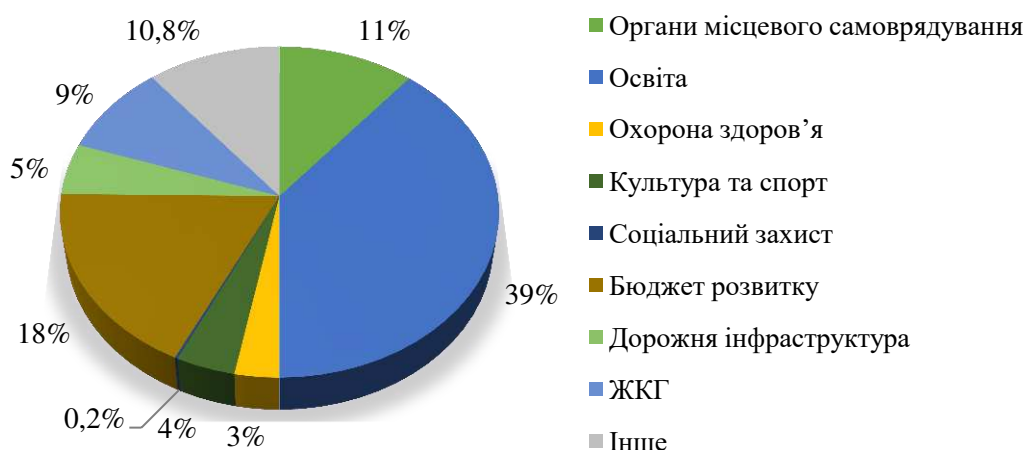

Рис. 9. Структура видатків бюджету громади в 2018 році (план)

В процесі планування видаткової частини бюджету Нововодолазької ОТГ місцева влада, не в останню чергу керується думкою та побажаннями населення, про що свідчать прогнозна структура видатків та данні опитування.

Видатки бюджету розвитку, які будуть скеровані на капітальні інвестиції, склали 18 % від загальної суми видатків бюджету.

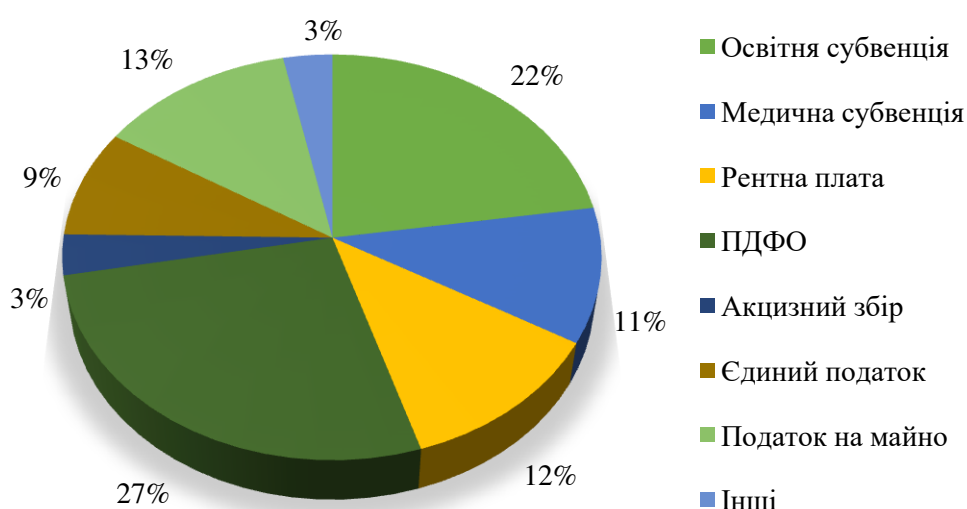

Рис. 10. Структура надходжень бюджету громади в 2018 році (прогноз)

Прогнозний обсяг субвенцій на 2018 рік загалом складає 33,0 %, при тому власні надходження та ПДФО складають більше 60,0 %, що свідчить про високій рівень самодостатності та спроможності бюджету громади.

За прогнозом майже три чверті податкових бюджетних надходжень припадає на ПДФО, що відображає велику економічну активність населення та його роль у формуванні бюджету громади. Розуміючи це, місцева влада обрала шлях добровільного переходу від декларативного до партисипативного управління на своїх територіях.

За результатами анкетування для мешканців громади найбільш першочерговими для вирішення є наступні питання:

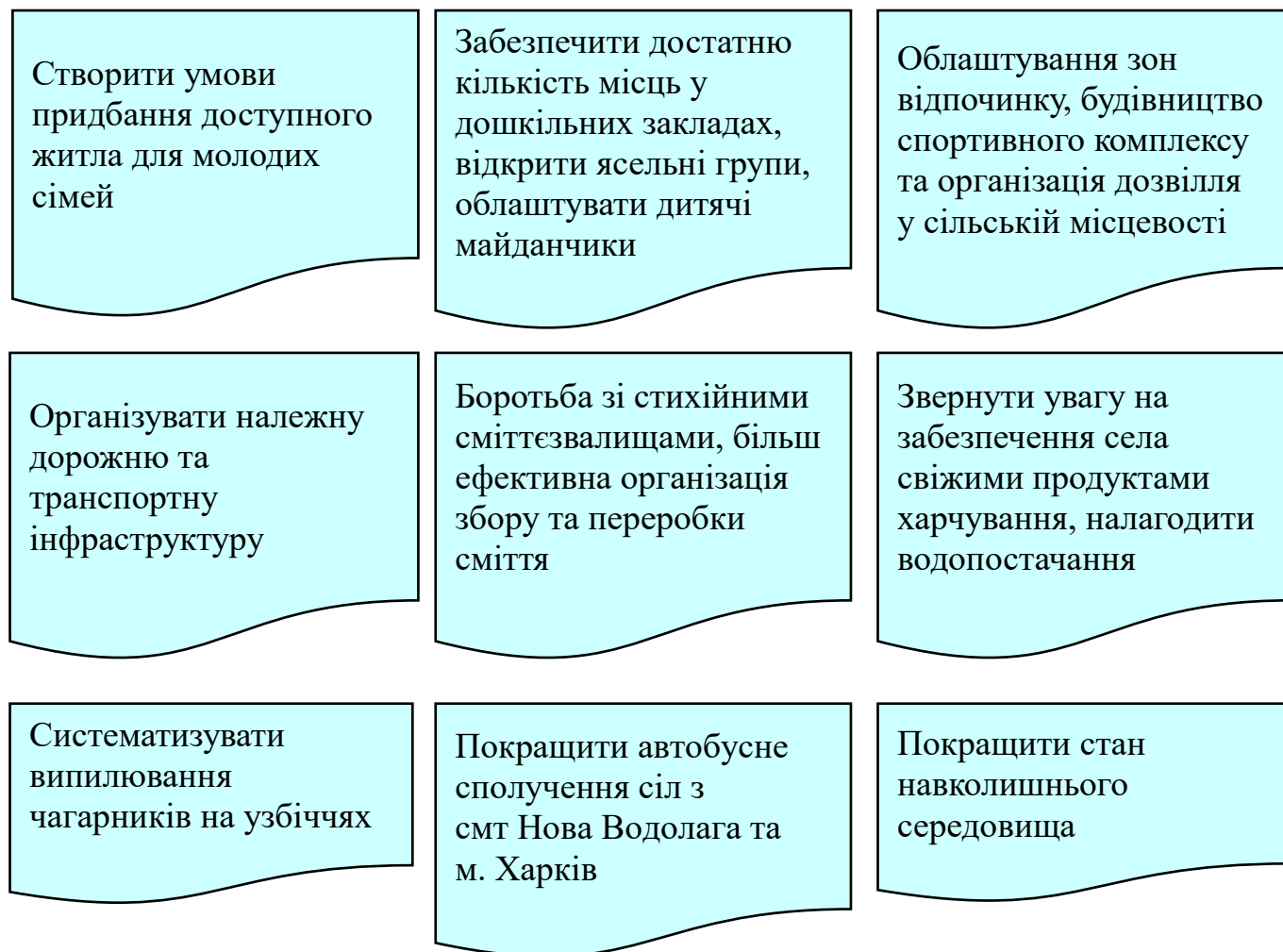

Рис. 11. Детальні результати опитування мешканців Нововодолазкої громади в 2017 році

Виходячи з даних, отриманих в результаті опитування, встановлено, що мешканці громади відмічають ряд пріоритетних напрямків діяльності, які доцільно розвивати. Це необхідність усунення стихійних звалищ та переробка сміття, налагодження транспортної та інших видів інфраструктури (освітньої, дозвільної, житлової та ін.) та покращення стану навколишнього середовища. Загалом, слід акцентувати увагу на активній позиції населення, що може бути суттєвим поштовхом для розвитку громади та впровадження ініціатив у різних сферах життя.

3.2.2 Фінансова інфраструктура

Фінансова інфраструктура громади представлена такими банківськими установами: ПАТ КБ «Приватбанк» (1 відділення), ТВБВ № 10020/0372 філії – Харківського обласного управління АТ «Ощадбанк» (1 відділення), Управлінням Державної казначейської служби України у Нововодолазькому районі Харківської області та відділенням № 10 Кредитна спілка «Харківська каса взаємодопомоги».

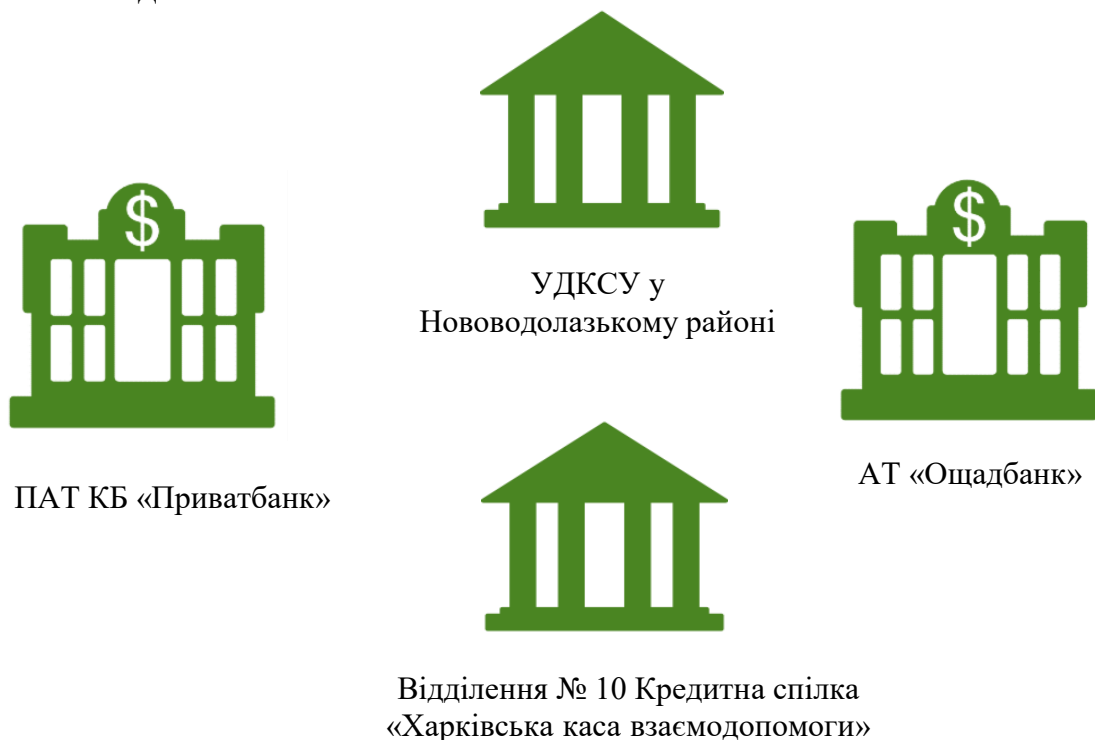

Рис. 12. Фінансова інфраструктура Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

3.2.3. Економічний розвиток та залучення інвестицій

З метою реалізації завдань щодо економічного розвитку громади, залучення інвестицій, формування позитивного іміджу громади, координації роботи засобів масової інформації та веб-ресурсів, 11 серпня 2017 року рішенням сесії селищної ради було створено відділ економічного розвитку та інвестицій. Одразу ж розпочалась активна робота щодо написання проектів. І як результат – проект «Центр розвитку підприємницьких ініціатив ВПО та ветеранів АТО «Новий відлік» Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади Харківської області був відібраний для подальшої реалізації Міністерством з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України за рахунок коштів Світового Банку. Також були подані проекти, що можуть реалізовуватись за рахунок коштів

державного фонду регіонального розвитку щодо капітального ремонту дороги по вул. Широка в смт Нова Водолага, придбання пожежного автомобіля та придбання спеціалізованої техніки для ямкового ремонту доріг і тротуарів. На даний час проекти відібрані регіональною комісією для подальшої участі в конкурсному відборі, який буде проводитись Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

Працівники відділу постійно поповнюють багаж знань та вдосконалюють професійні навички, беручи участь в освітніх заходах, організованих Харківським ВП «Центр розвитку місцевого самоврядування», створеним за підтримки Програми «U-LEAD з Європою», а також підвищують власні компетенції завдяки іншим Програмам міжнародного співробітництва GIZ (Німеччина), ПРООН (США), DESPRO (Швейцарія), TERRA HUMANA (Польща).

Розпочинається робота над написанням міні-проектів розвитку територіальних громад для участі в конкурсі Харківської обласної ради «Разом в майбутнє» на 2018 рік. Слід зауважити також, що за ініціативи відділу економічного розвитку та інвестицій 29 грудня 2017 року було оголошено конкурс на логотип Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади. Визначення логотипу Нововодолазької ОТГ слугуватиме формуванню позитивного іміджу громади в Україні та закордоном, використовуватиметься в рекламних, промоційних та інших заходах культурного, економічного та соціального спрямування.

Слід відзначити, що активні проекти та програми, що реалізуються в Нововодолазькій ОТГ в більшій мірі відповідають запитам населення та цілковито пролягають у рамках цілей сталого розвитку України до 2030 року, зокрема: ціль 3 «Міцне здоров'я і благополуччя»; ціль 4 «Якісна освіта»; ціль 7 «Доступна та чиста енергія»; ціль 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура»; ціль 11 «Сталий розвиток міст і громад».

Табл. 4. Перелік та вартість діючих програм/проектів у громаді

№ п/п	Назва	Рік	Обсяг фінансування	Примітка
1	2	3	4	5
<i>«Соціальна турбота»</i>				
1.	Перевезення пільгового контингенту та найбільш соціально незахищених верств населення на 2017-2021 роки	2017-2021	На 2017 рік виділено 335 тис. грн (у 2016 році використано – 142,3 тис. грн)	2 автобуси «Соціальна турбота» щодня безкоштовно перевозять пільговий контингент за відповідними маршрутами

1.	2.	3.	4.	5.
<i>Проект розвитку територіальних громад «Разом в майбутнє»</i>				
1.	Світле віконечко	2017	Обласний бюджет – 99217 грн, місцеві бюджети – 89295 грн, інші джерела – 9922 грн. Загальна сума – 198434 грн.	Знам'янський старостинський округ, заміна вікон у Федорівському сільському клубі
2.	Здорові люди – міцна держава	2017	Обласний бюджет – 57158 грн, місцеві бюджети – 51442 грн, інші джерела – 5716 грн. Загальна сума – 50000 грн.	Знам'янський старостинський округ, ремонт Знам'янського ФАПу
3.	Маленькі дошкільнята – будемо дужими зростати	2017	Обласний бюджет – 25000 грн, місцеві бюджети – 22500 грн, інші джерела – 2500 грн. Загальна сума – 50000 грн.	Ордівський старостинський округ, придбання та благоустрій дитячого майданчика для Ордівського ДНЗ (ясла-садка)
4.	Затишок – економія – культура	2017	Обласний бюджет – 97300,00 Місцеві бюджети – 87550,00 Інші джерела – 9753,00 Всього – 194603,00	Сосонівський старостинський округ, заміна вікон у Сосонівському СБК
<i>Подолання наслідків конфлікту, пілотний проект з відновлення та розбудови спроможностей</i>				
1.	Центр розвитку підприємницьких ініціатив ВПО та ветеранів АТО «Новий відлік»	2018-2019	Світовий банк – 66777,66 дол. США, співфінансування – 23810,73 дол. США. Загальна сума – 90588,39 дол. США	Створення Центру для сприяння самозайнятості та розвитку малого бізнесу ВПО, ветеранів АТО та членів їх сім'ї
<i>Проекти, що можуть реалізовуватись за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку</i>				
1.	Придбання пожежного автомобіля для Нововодолазької селищної ради (об'єднаної)	2018	ДФРР – 4680,00 тис.грн., співфінансування – 520,00 тис.грн, Загальна сума – 5200,00 тис.грн.	Підтримка добровільно об'єднаних громад

Продовження табл. 4

1.	2.	3.	4.	5.
2.	Капітальний ремонт дороги по вул. Широка смт Нова Водолага Харківської області	2018	ДФРР – 2192,404 тис.грн., співфінансування – 548,102 тис.грн., Загальна сума – 2740,506 тис.грн	Підтримка добровільно об'єднаних громад
3.	Придбання спеціалізованої техніки для ямкового ремонту доріг і тротуарів Нововодолазької селищної ради (об'єднаної)	2018	ДФРР – 520,00 тис.грн., співфінансування – 130,00 тис.грн., Загальна сума – 650,00 тис.грн.	Підтримка добровільно об'єднаних громад

Усі проекти та програми, що впроваджуються в Нововодолазькій ОТГ відповідають Стратегії розвитку Харківської області до 2020 року та окремим цілям сталого розвитку України до 2030 року. Наявна достатня фінансова інфраструктура для створення сприятливого клімату розвитку підприємництва в громаді. Доцільним є впровадження пільгової системи кредитування малого та середнього бізнесу, залучення експертів для надання консультаційних послуг. Більшість активних проектів націлені на розвиток громади, а не на локальне усунення проблем, що свідчить про сталість та спроможність.

3.3. Економіка громади

3.3.1. Основна промислова група громади

Економіка громади має аграрно-промислову спеціалізацію. Промисловий комплекс представлений такими видами економічної діяльності: сільськогосподарське виробництво, харчова, склообробна промисловість, газовидобувна діяльність та добування кварцового піску. Основну промислову групу громади складають підприємства, продукція яких відома за межами району, області, України. Інформацію про аграрно-промисловий комплекс громади наведено у табл. 5.

Табл. 5. Основна промислова група Нововодолазької об'єднаної громади

ПрАТ «Новоселівський гірничо-збагачувальний комбінат»	
Основна продукція: пісок кварцовий, пілокварц	
	ТОВ «МК РІАЛ»
Основна продукція: М'ясо та м'ясні вироби	
ТОВ «Ново-Водолажський масло-жировий комбінат», ТМ «Жирновъ»	
Основна продукція: майонези, соуси, гірчиця, приправи томатної групи, соняшникова олія, оцет.	
	ТОВ «Нововодолазький абразивний завод»
Основна продукція: абразивні диски	
ТОВ «Агроком Нова Водолага»	
Основна продукція: олія рафінована та нерафінована	
ПАТ «Нововодолазький молокозавод»	
Основна продукція: молочні вироби	
	ТОВ «Данко Декор»
Основна продукція: декорування скляних пляшок та посуду	

Наявність значної кількості великих бюджетоутворюючих промислових підприємств дає стійку податкову базу надходжень до бюджету громади.

3.3.2. Сільське господарство

До аграрного сектору економіки громади входять 35 зареєстрованих господарств, у тому числі – 16 сільськогосподарських підприємств та 19 фермерських господарств.

На території Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади успішно працюють сільськогосподарські підприємства, які щороку наращують об'єми виробництва.

ПП «Агро-Новоселівка 2009» спеціалізується на вирощуванні зернових культур та розведенні великої рогатої худоби абердин-ангуської породи.

Приватне підприємство «Агрофірма «Світанок» займається розведенням свиней, виробництвом м'яса свинини та м'ясної продукції. З метою розвитку тваринництва це

підприємство реконструює приміщення свиногокомплексу проектною потужністю 24 тис. голів свиней на рік (загальна кошторисна вартість реконструкції – 48 млн.грн., відсоток готовності - 75). СТОВ «Сосонівка-Агро» вирощує зернові культури, бобові та насіння олійних культур.

Великим попитом у мешканців громади та району користується продукція фермерського господарства «Дружба 12», що реалізується у фірмовому магазині «Княжаночка» в смт Нова Водолага.

Рівень рентабельності продукції сільського господарства по Нововодолазькій громаді, Нововодолазькому району та по Харківській області у 2016 році подано у табл. 6.

Табл. 6. Рівень рентабельності продукції сільського господарства у 2016 році по Нововодолазькій ОТГ, Нововодолазькому району та по Харківській області, %

Рівень рентабельності	Рослинництво			Тваринництво		
	Нововодолазька ОТГ	Нововодолазький район	Харківська область	Нововодолазька ОТГ	Нововодолазький район	Харківська Область
2016	156,3	61,7	44,7	146,8	12	6,7

Дані табл. 6 свідчать, що рівень рентабельності сільського господарства по Нововодолазькій ОТГ вищий, чим середній по Харківській області.

Аграрний сектор громади спеціалізується на вирощуванні зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Урожайність сільськогосподарських культур по Нововодолазькому району та по Харківській області в цілому представлена у табл. 7.

Табл. 7. Урожайність зернових і зернобобових культур та соняшнику по Нововодолазькій ОТГ, Нововодолазькому району та по Харківській області, з 1 га ц

Роки	Зернові та зернобобові культури			Соняшник		
	Нововодолазька ОТГ	Нововодолазький район	Харківська область	Нововодолазька ОТГ	Нововодолазький район	Харківська область
2016	53,8	55,8	43,3	36,4	32,6	27,8
2017	48,6	33,9	41,5	28,2	28,6	21,9

З табл. 7 видно, що урожайність основних сільськогосподарських культур у Нововодолазькій ОТГ знаходиться на вищому рівні, ніж в цілому по Харківській області.

Перспективним напрямком подальшого розвитку сільськогосподарського виробництва є співпраця галузевих малих сільгосптоваровиробників шляхом організації кооперативів. Це дасть можливість ведення агро-логістики на вищому рівні, придбання дорогого устаткування, якісної переробки сільськогосподарської продукції та доведення її до продажного стану, виходу дрібних виробників на нові ринки та стане ключовим драйвером розвитку громади. Крім того, це крок до впровадження інвестицій у передові інноваційні технології, а також до участі у амбіційних проектах, зокрема у проекті ЄС/ПРООН, який опікується розвитком сільськогосподарської кооперації. Це створить додаткові робочі місця, поповнить бюджет і стимулюватиме розвиток громади.

Важливим напрямком діяльності у сільському господарстві є надання консультаційної допомоги з метою підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок прибуткового ведення господарства, надання освітніх послуг з питань економіки, технологій, управління, обліку, податків, права, тощо.

3.3.3. Фізичні особи-підприємці

У табл. 8 подано інформацію про загальну і відносну чисельність населення та фізичних осіб-підприємців у районі та громаді.

Табл. 8. Загальна і відносна чисельність населення і зареєстрованих фізичних осіб-підприємців у громаді та районі (станом на 01.10.2017 р.)

Територіальна одиниця	Кількість підприємців, одиниць	Чисельність населення, осіб	Частка підприємців у загальній чисельності населення, %
Нововодолазька громада	686,0	18996,0	3,6
Нововодолазький район (без ОТГ)	655,0	13822,0	4,7

Таким чином, показник частки підприємців у загальній чисельності населення у громаді вищий за цей показник у районі, що свідчить про активність мешканців громади у веденні власного бізнесу.

Рівень підприємницької діяльності можна також оцінити за кількістю магазинів роздрібної торгівлі. Відомо, що це, в основному, є сферою діяльності ФОП, мікро- та малих підприємств. Результати оцінки представлено у табл. 9.

Табл. 9. Загальна і відносна кількість магазинів роздрібної торгівлі у ОТГ, районі та області на 01.01.2017 року, одиниць

Показники	Територіальна одиниця	Значення
Кількість магазинів, одиниць	Нововодолазька ОТГ	128
	Нововодолазький район (без ОТГ)	80
	Харківська область	2481
Чисельність населення, осіб	Нововодолазька ОТГ	18996
	Нововодолазький район (без ОТГ)	13822
	Харківська область	2775000
Відносна кількість магазинів до чисельності населення	Нововодолазька ОТГ	1 магазин на 148 осіб
	Нововодолазький район (без ОТГ)	1 магазин на 173 осіб
	Харківська область	1 магазин на 1119 осіб

Дані табл. 9 показують, що кількість магазинів по Нововодолазькій ОТГ більша ніж по Нововодолазькому району, але нижча у порівнянні з загальним показником по Харківській області.

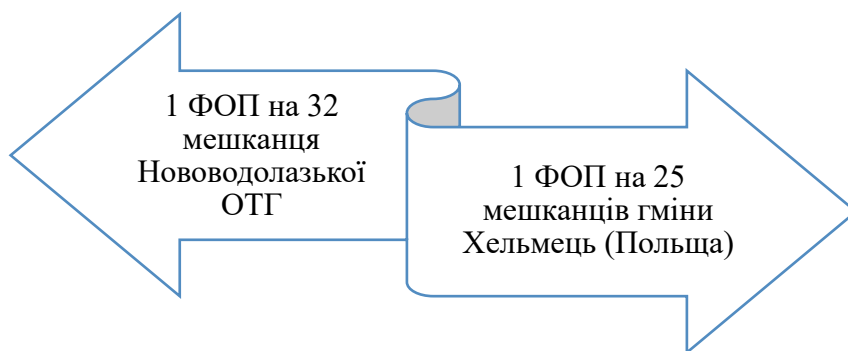

Рис. 13. Частка ФОП по відношенню до чисельності населення у Нововодолазькій ОТГ та гміні Хельмець (Польща)

Результати опитування підприємців щодо їх думки про громаду, як місце для ведення бізнесу, дали середній бал 3,74 (рис. 14). Оцінка проводилася за 5-ною шкалою: 5 – найвища оцінка, 1 – найнижча.

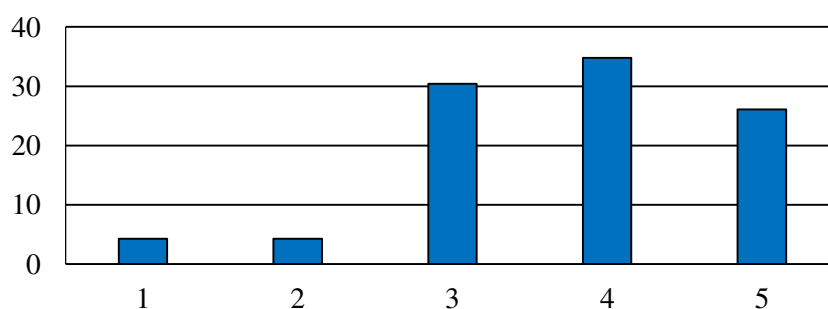

Рис. 14. Результати опитування ФОП з приводу привабливості ОТГ, як місця ведення бізнесу

З вищенаведених даних можна зробити такі висновки: частка ФОП по відношенню до чисельності населення громади відстає від показників Харківської області, проте є вищою ніж у районі, за рахунок зосередження більшості ФОП у центрі громади. Результати опитування підприємців свідчать про недостатній рівень взаємодії місцевої влади з представниками малого бізнесу.

Питаннями, які треба вирішити у цьому напрямку, є формування сприятливого середовища для малого та середнього підприємництва, організація навчання підприємству, центрів, агенцій для підтримки та розвитку малого бізнесу, інформування про можливості участі у програмах розвитку малого та середнього підприємництва, долучення до донорських програм, які повинні привести до збільшення кількості підприємців та стати ще одним потужним важелем розвитку громади.

3.3.4. Містобудівна документація

На даний час містобудівна документація в об'єднаній громаді є діючою, але застарілою. Тому є нагальна потреба в її оновленні в рамках просторового планування, в основу якого мають бути покладені принципи підвищення містобудівної цінності території, ефективного землекористування та екологічної рівноваги. Наявність містобудівної документації у громаді наведено у табл. 10.

Табл. 10. Наявність містобудівних документів у населених пунктах громади

№ п/п	Населений пункт	Опорний план	Генеральний план	Детальний план	Картографічні схеми планування території
1.	смт Нова Водолага	1992	1992	Півд-сх. р-ну 1992, Півн. р-ну 1993	2013
2.	с. Новоселівка	1970	1970	-	2013
3.	с. Знам'янка	1969	1969	-	2013
4.	с. Мануйлове	-	-	-	2013
5.	с. Федорівка	1982	1982	-	2013
6.	с. Круглянка	1982	1982	-	2013
7.	с. Брідок	-	-	-	2013
8.	с. Стара Водолага	2008	2008	-	-
9.	с. Бахметівка	2008	2008	-	-
10.	с. Павлівка	2008	2008	-	-
11.	с. Одринка	1966	1966	-	2013
12.	с. Кут	-	-	-	2013
13.	с. Пластунівка	-	-	-	2013
14.	с. Ордівка	-	-	-	2013
15.	с. Нова Мерефа	-	-	-	2013
16.	с. Щебетуни	-	-	-	2013
17.	с. Сосонівка	1968	1968	-	2012
18.	с. Бражники	-	-	-	2012
19.	с. Головнівка	-	-	-	2012
20.	с. Княжне	1968	1968	-	2012
21.	с. Моськівка	-	-	-	2012
22.	с. Низівка	-	-	-	2012
23.	с. Стулепівка	-	-	-	2012

Шлях до сталого та гармонійного розвитку об'єднаної територіальної громади – це розроблення і впровадження в практичну діяльність громади містобудівної документації, яка є інструментом регулювання, планування, забудови території. Схема планування території громади є першоосновою для розроблення системи стратегічних, прогнозних і програмних документів щодо здійснення регіональної політики.

Але на даний час існує законодавча неврегульованість даного питання. Зареєстровані та очікують розгляду на засіданнях Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління земельними ресурсами в межах території об'єднаних територіальних громад» та проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про регулювання містобудівної документації».

3.4. Житлово-комунальне господарство та екологія

3.4.1. Житловий фонд

Загальна кількість помешкань у громаді становить 8210 одиниць. Більш ніж 99 відсотків - це індивідуальні будинки, та лише 52 з них (близько 0,7 %) є багатоквартирними.

Кожен багатоквартирний будинок громади підключено до комунального водопостачання, каналізації та індивідуального газопостачання. Всі багатоквартирні будинки охоплені ОСББ.

За 2017 рік у громаді було зведено 5 житлових будинків. Середня площа цих споруд склала 102 м². Це свідчить про розвиток індивідуального будівництва у громаді. Станом на 01.01.2018 року черга на квартирному обліку складає 61 особу, в тому числі: загальна черга – 30 осіб, першочергова – 17 осіб, позачергова – 14 осіб. Тому для громади є актуальним зведення багатоповерхових житлових будинків.

3.4.2. Водо-, газо-, електропостачання

Водопостачання смт Нова Водолага, що є центром ОТГ, обслуговує підприємство комунальної власності – Нововодолазьке водопровідно-каналізаційне підприємство, підпорядковане Нововодолазькій селищній раді.

Система водопостачання та водовідведення в громаді удосконалюється дуже повільним темпом. Централізованим водопостачанням забезпечені 8,7 тис. чол.,

неохопленими залишаються близько 10 тис. мешканців громади. Протяжність мереж водовідведення є на 36 % меншою за протяжність мереж водопостачання (рис. 15.).

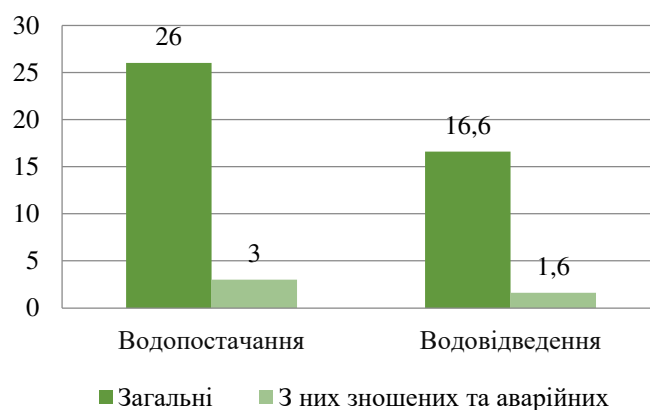

Рис. 15. Показники водопостачання та водовідведення у громаді, км

Рис. 16. Структура абонентів водопостачання, %

Система водовідведення включає в себе 1 очисні споруди та 5 каналізаційно-насосних станцій. Очисні споруди аварійні, не забезпечують нормативну очистку стоків.

У старостинських округах громади система централізованого водопостачання та водовідведення відсутня.

Крім того, актуальним для громади є питання не тільки систем водопостачання, але й якості питної води, що подається до їх домівок. Низький рівень ґрунтових вод та забрудненість водойм та річок у громаді негативно впливають на якість питної води та прискорюють зношуваність мереж водопостачання.

Основними енергоресурсами, які використовуються у громаді, як і у більшості населених пунктів України, є газ та електрична енергія. Рідше використовуються пальне (бензин, дизельне паливо) та тверде паливо (вугілля, дрова, пелети).

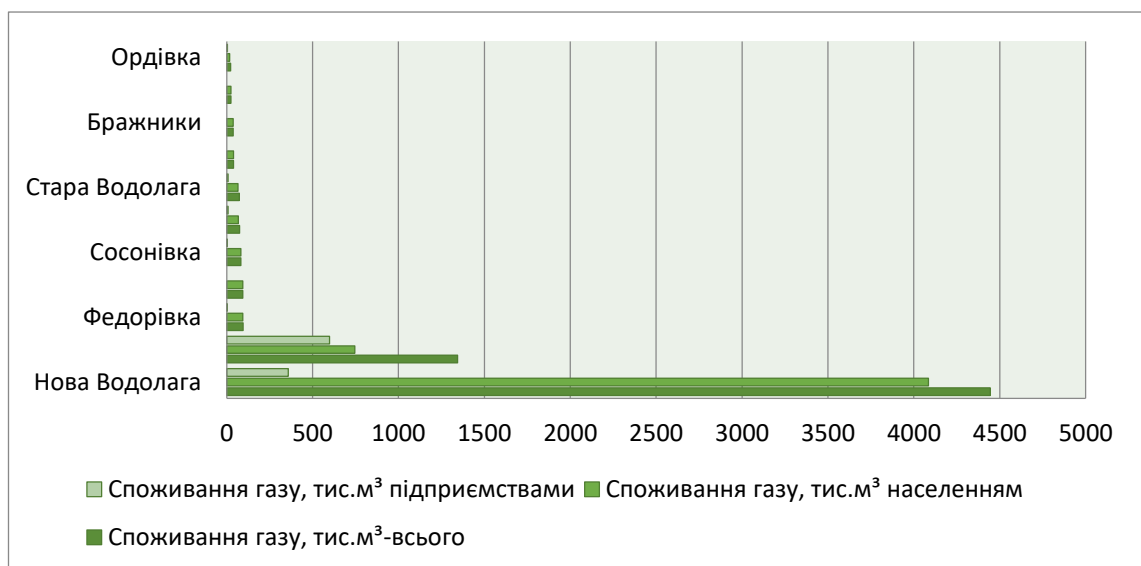

Рис 17. Споживання газу у Нововодолазькій ОТГ у 1 кварталі 2017 року (найбільше споживання)

За перший квартал 2017 року загальна кількість спожитого природного газу склала 6410,97 тис. м³, з них 5430,01 тис. м³ спожито населенням, а 980,96 тис. м³ підприємствами. Тож, один мешканець громади споживає 3,498 тис. м³, на рік.

Найменше газу споживає населення Одринського округу, а саме 0,12

Рис. 18. Обсяги споживання газу на душу населення за округами, тис. м³

Хоча, якщо брати до уваги середньорічний рівень споживання природного газу, то у ОТГ він є нижчим, ніж у області чи Україні. Це свідчить про використання мешканцями громади двох чи більше способів опалення (газ, дрова, електрика), адже більшість будинків громади - це індивідуальні будівлі, які мають змогу користуватися різними Джерелами опалювання. Всі ці заходи, Безперечно сприяють зменшенню споживання енергії, але ніяк не збільшують коефіцієнт ефективності використання теплової енергії, тож дані заходи не є комплексними і потребують доопрацювання.

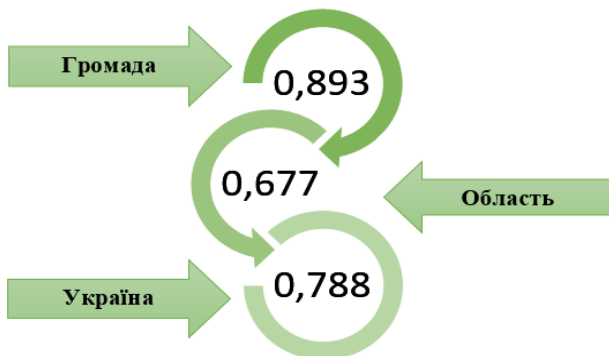

Рис. 20. Обсяги споживання електроенергії на душу населення, МВт год

Одринського округу, а саме 0,12 тис. м³ (на душу населення) за 1-й квартал 2017 року. Найбільше споживають Ордівський - 0,46 тис. м³ та Сосонівський - 0,43 тис. м³ округи. Такий значний розрив у показниках, майже у чотири рази, свідчить про необхідність проведення заходів, що підвищать енергоефективний рівень житлових будинків у громаді та зменшить рівень теплових втрат.

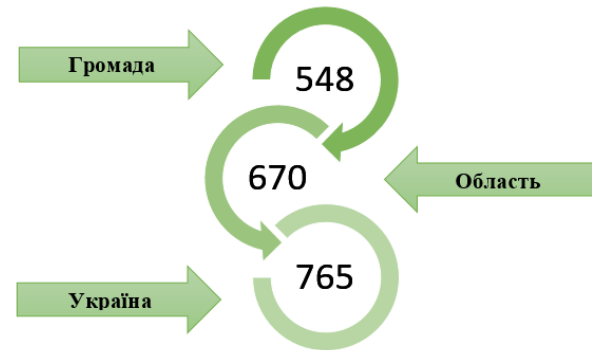

Рис. 19. Обсяги споживання газу на душу населення, тис. м³/рік

Зі споживанням електроенергії населенням громади склалася наступна ситуація. Найбільше споживається електроенергії у Новій Водолазі, тут було спожито 5883,89 МВт год електроенергії, з них 3245,011 МВт год населенням. Також лідерами серед споживання енергії є Новоселівка (2293,074 МВт год з них 587,033 МВт год населенням) Ордівка (208,839/142,921 МВт год) та Федорівка (123,702/96,755

МВт год). Такі розбіжності є очевидними і свідчать про нерівномірне розташування населення громади, велике скупчення жителів та підприємств ближче до центру.

Як видно з рисунків 20 та 21 населення Нововодолазької ОТГ споживає на 30% більше електроенергії на одного жителя громади, ніж у середньому по області, та на 13% більше ніж середній показник по Україні в цілому. Крім того, за структурою споживання у громаді, населенням споживається 44 % від загально спожитої електроенергії, хоча середній показник по Україні 30 %. Жителі громади використовують застарілі електричні котли, обігрівачі для опалювання будинків, адже електроенергія дешевша ніж опалювання газом. Однак, таке споживання збільшує напругу на й так зношені електромережі, де втрати на окремих ланках сягають 30 %.

На даний час електричні мережі на території громади зношені, подекуди в аварійному стані, що дає можливість розглядати та використовувати альтернативні види енергії особливо для сіл старостинських округів. Крім того, є доцільним проведення заходів з підвищення енергоефективності використання енергії, встановлення LED-ламп замість ламп накаливання та оптимізація системи опалення для зменшення використання електроенергії як способу опалення домівок населенням. Також існує необхідність проведення заходів для підвищення ефективності використання теплової енергії, а також проведення просвітницької діяльності щодо способів економії енергії, таких як встановлення лічильників нічного електропостачання та виконання енергозатратних робіт у нічний час, що зменшить напругу на електромережі.

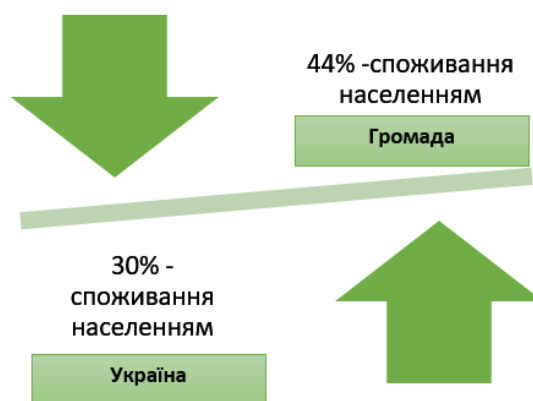

Рис. 21. Відносне споживання електроенергії у громаді та в Україні

3.4.3 Екологія

На території громади існує один полігон/сміттєзвалище побутових відходів, на який протягом 2016 року було вивезено 5417 м³ відходів. У зв'язку з об'єднанням громади та організацією вивозу сміття зі старостинських округів за I півріччя 2017 року було вивезено 3727 м³ твердих побутових відходів. Централізований вивіз сміття у громаді забезпечується КП «Водолага Комунсервіс». У вересні 2017 року для забезпечення вивозу сміття із старостинських округів громади було придбано сміттєвоз МАЗ.

За результатами анкетування населення громади, в цілому, ставиться до екологічної ситуації «середньо», але стурбованість у мешканців викликає стан річок, озер та водойм громади (рис. 22.).

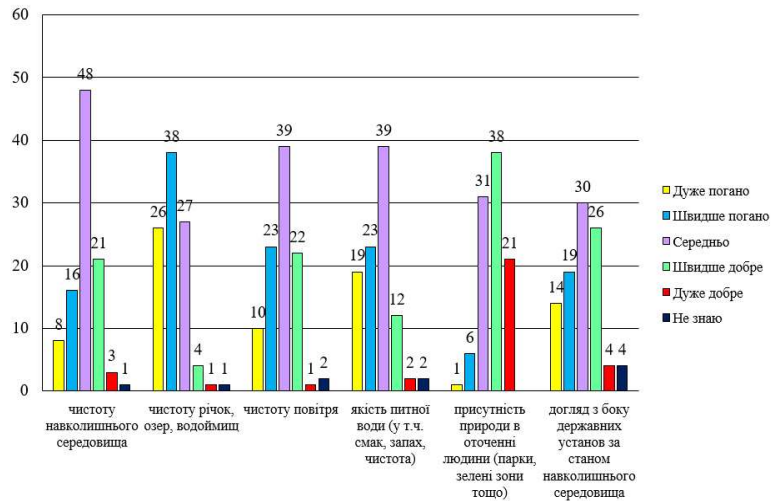

Рис. 22. Результати оцінки мешканцями громади стану навколишнього середовища

Аналіз стану житлово-комунального господарства та навколишнього середовища у громаді сприяв виявленню подальших напрямків реформування зазначених сфер: створення інфраструктури водопостачання та водовідведення на сільських територіях громади; розробка заходів зі збереження рівня ґрунтових вод; проведення заходів, спрямованих на налагодження системи водопостачання та каналізації; розробка комплексу заходів з впровадження містобудування у громаді; впровадження комплексу заходів з раціонального використання та збереження енергії; проведення заходів з очищення водойм та річок громади, створення системи збору, сортування та утилізації відходів.

3.5. Населення, трудові ресурси, доходи та безробіття

Людський потенціал надзвичайно важливий для сталого розвитку громади.

Демографічні ресурси Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади вище середнього. Основними генераторами ідей та носіями інноваційного потенціалу є люди, які готові використовувати сукупні можливості громади щодо генерації, сприймати та впроваджувати нові модифікаційні ідеї з метою забезпечення сталого та самодостатнього розвитку громади.

Станом на 2017 рік за загальною чисельністю населення Нововодолазька ОТГ з 18996 мешканцями займає 3 місце серед об'єднаних громад Харківської області. Достатньо велика кількість населення робить її однією з найбільших у регіоні за даним показником. Проте існують невідповідності під час надання актуальної статистичної інформації щодо кількості населення у громаді. Відповідно до державних нормативів розробки статистичної інформації, розробка інформації щодо чисельності населення у сільських (селищних) радах в міжпереписний період не здійснюється, а розрахунки (оцінки) чисельності наявного населення за сільськими населеними пунктами здійснюється раз на рік станом на початок року. Внаслідок чого інформація щодо кількості людей в населених пунктах об'єднаної громади суттєво відрізняється від даних Нововодолазької селищної ради – реальна

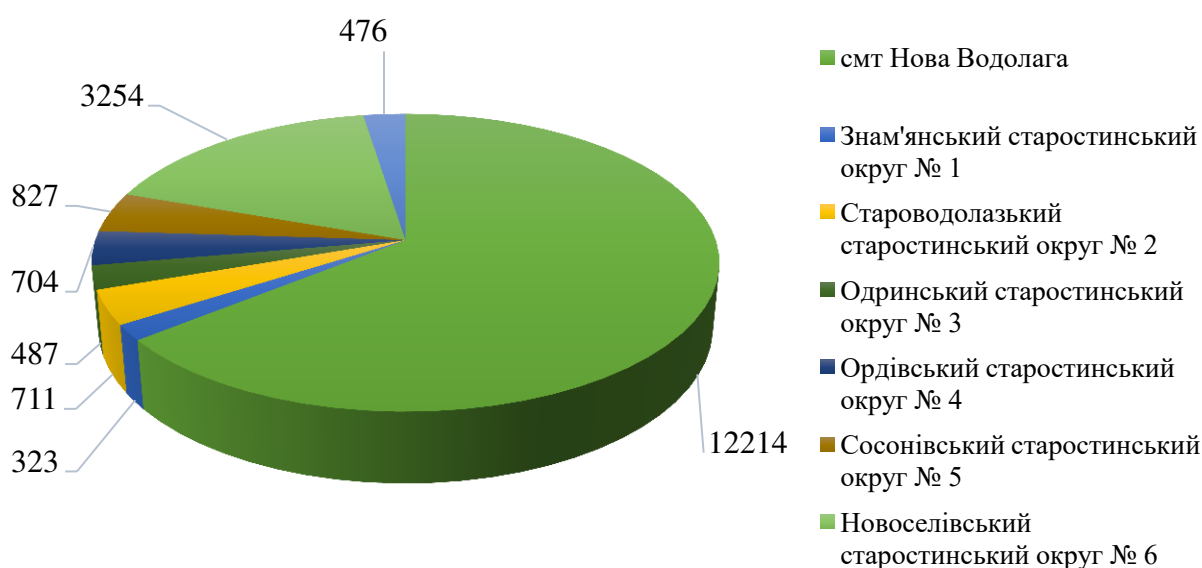

Рис. 23. Чисельність населення Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

кількість населення громади більша. Відповідно, така особливість створює перешкоди під час розрахунку субвенцій та зменшує їх обсяг.

У питаннях управління наявним людським потенціалом громади в умовах децентралізації слід орієнтуватися на позитивний досвід Польщі. Адже керівництво польських гмін (аналог об'єднаної громади) приділяє значну увагу проблемам населення та залученню нових мешканців. За ключовими характеристиками (особливо за кількістю населення) Нововодолазька ОТГ має спільні риси з розвиненими гмінами Польщі, наприклад з гміною Хельмець¹.

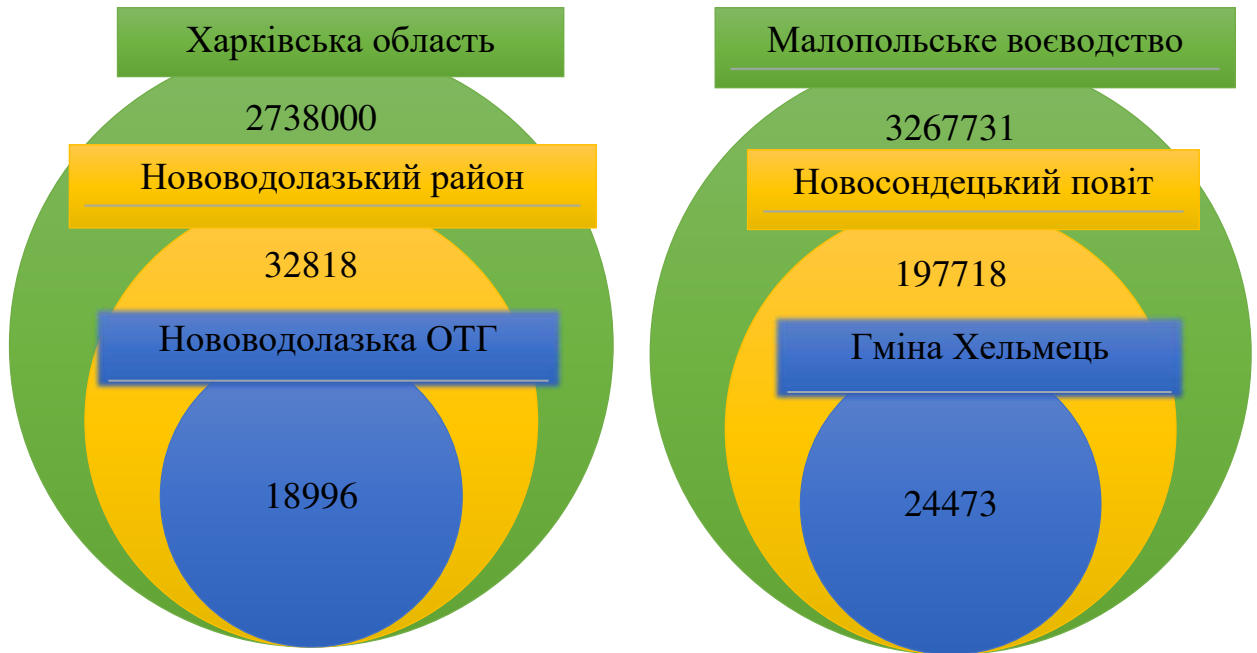

Рис. 24. Порівняльна характеристика населення Нововодолазької ОТГ та гміни Хельмець, осіб

Пропорційність розташування мешканців у населених пунктах громади (54,0 особи на 1 км²) наближається до найбільш врівноваженої моделі територіального устрою та відповідає середньосвітовому показнику густоти населення, який становить 52 особи на 1 км².

¹ Гміна Хельмець – одна з найбільших сільських гмін Польщі, розташована недалеко (приблизно 70 км) від міста Краків – другого за розміром міста Польщі

На процеси формування людського капіталу громади основний вплив мають два фактори – природний та міграційний рух населення. Нововодолазька

Показник	Громада	Район
Народжені	146	234
Померлі	160	457
Природний приріст	-14	-223
Прибулі	529	136
Вибулі	381	143
Сальдо	148	-7
Загальна зміна	134	-230

ОТГ має від'ємний природний приріст населення -14 особи (перевищення смертності над народжуваністю) відповідно до загальних тенденцій по Україні. Проте у сучасних умовах все більшого впливу отримує фактор міграції. В свою чергу, міграційне сальдо громади має позитивне

значення +148 осіб. Це пояснюється субурбанізованим типом розташування громади, можливістю швидко дістатися обласного центру, а також залученням внутрішньо переміщених осіб.

За віковою структурою населення (рис. 25-26) Нововодолазька ОТГ відноситься до «молодих» громад. Це є вагомою конкурентною перевагою адміністративно-територіальної одиниці, адже саме молодь виступає рушієм економічної та соціальної активності, в т.ч. її нових форм.

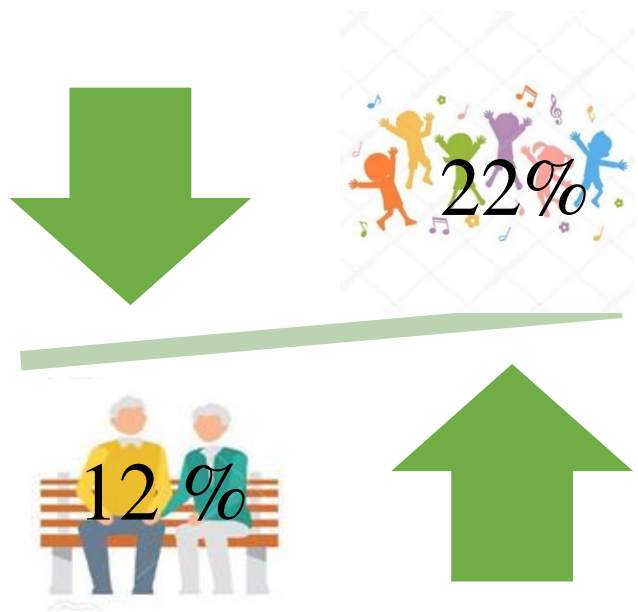

Рис. 25. Співвідношення населення молодше працездатного віку та старше працездатного віку до кількості населення у працездатному віці, %

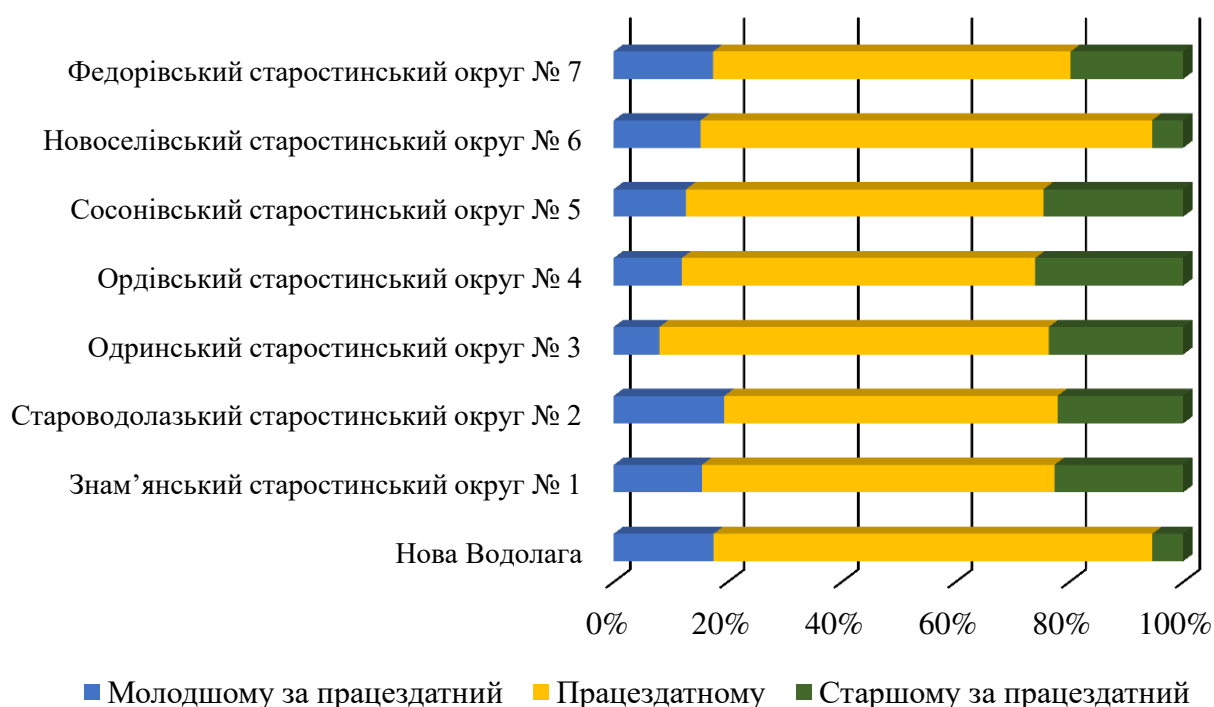

Рис. 26. Розподіл населення громади за віковою структурою, %

Найбільш популярними серед населення у працездатному віці є види зайнятості, які пов'язані з роботою приватного підприємництва (11,0%) та функціонуванням державного сектору (10,0%), та дещо менше у сільському господарстві та торгівлі. Такі тенденції потребують додаткового стимулювання підприємницької активності у приватному секторі, а також спонукають шукати шляхи кооперації між сільськими господарствами.

Табл. 11. Види зайнятості у Нововодолазькій селищній об'єднаній територіальній громаді

№ з/п	Галузі та види діяльності	Відсоток зайнятого населення
1.	Сільське господарство	4,0
2.	Промисловість	3,5
3.	Будівництво	1,0
4.	Оптова й роздрібна торгівля	1,8
5.	Готелі та ресторани	0,5
6.	Транспорт і зв'язок	2,0
7.	Приватні підприємці	11,0
8.	Державний сектор	10,0
9.	Державна служба	3,0
10.	Освіта	8,0
11.	Охорона здоров'я та соціальна допомога	3,0
12.	В м. Харків	10,0
13.	Інші види діяльності	42,2

Показники зайнятості та безробіття населення у Нововодолазькій ОТГ демонструють позитивні тенденції, проте існують певні особливості. Так, рівень зареєстрованого безробіття становить 2,2 %, але складним аспектом є високий рівень незареєстрованого безробіття, що сприяє поширенню тіньового сектору, а також наявність територіальних та структурних диспропорцій між попитом і пропозицією робочої сили, посилення депресивних тенденцій у структурі зайнятості населення.

Рис. 27. Показники рівня зайнятості та безробіття в Україні, Харківській області та Нововодолазькій ОТГ, %

Станом на жовтень 2017 року середньодушові наявні доходи жителів громади не перевищують середній рівень по області та Україні.

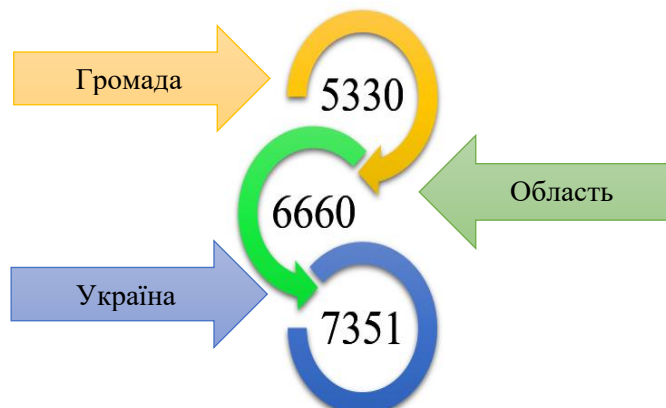

Рис. 28. Середньодушові доходи населення України, Харківської області та Нововодолазької ОТГ, грн.

Для залучення нових жителів до громади слід приділити увагу забезпеченню сприятливих умов для підприємницького сектора. Розвивати молодіжні освітні та підприємницькі проекти, так як за віковим складом громада є представницею «молодих» громад. Також необхідно впроваджувати спеціалізовані програми управління зайнятості та безробіття – приховане безробіття значно відрізняється від обсягу зареєстрованих безробітних. Проекти мають бути спрямовані на потреби населення та отримання підтвердження, що їх реалізація принесе значну користь до розвитку людського потенціалу.

З метою підвищення рівня народжуваності на території об'єднаної територіальної громади слід запровадити соціальну ініціативу з виплати одноразової грошової допомоги сім'ям при народженні дитини.

3.6. Соціальна інфраструктура та надання адміністративних послуг

3.6.1 Освітній простір

Державну політику в галузі освіти громади забезпечують 7 загальноосвітніх навчальних заклади, 5 дошкільних навчальних заклади та 4 дошкільних підрозділи НВК. На базі Нововодолазького навчально-виховного комплексу (загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад) Нововодолазької селищної ради працює вечірня школа, в якій навчається 45 осіб (Рис. 29). Позашкільна освіта в Нововодолазькій ОТГ представлена Нововодолазьким будинком дитячої та юнацької творчості Нововодолазької селищної ради і Комунальним початковим спеціалізованим

Рис. 29. Мережа закладів освіти Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

мистецьким навчальним закладом «Дитяча школа мистецтв» Нововодолазької селищної ради. Також на території громади, в смт Нова Водолага, знаходиться дитячо-юнацька спортивна школа.

Підвіз дітей у школи громади стабільно здійснюють 3 шкільних автобуси.

Табл. 12. Дошкільні та заклади загальної середньої освіти у громаді

Показники	2017
Кількість дошкільних навчальних закладів та дошкільних підрозділів НВК, одиниць	9
Кількість дітей в дошкільних навчальних закладах, осіб	433
Кількість педагогічних працівників у ДНЗ, осіб	30
Кількість позашкільних навчальних закладів, одиниць	2
Кількість дітей в позашкільних навчальних закладах, осіб	1194
Кількість закладів загальної середньої освіти, одиниць	7
Кількість учнів у закладах загальної середньої освіти, осіб	1644
Кількість педагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти, осіб	170

На території Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади існує потреба у розвитку інфраструктури дошкільної освіти, що відповідає пріоритетам уряду із подолання черг у дитячих садках до 2020 року (табл. 13).

Табл. 13. Мережа закладів освіти Нововодолазької об'єднаної громади

№ п/п	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи капремонту	Наповненість, дітей	Черга, дітей
1.	Нововодолазький дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Барвінок», смт Нова Водолага	1950	62	75
2.	Нововодолазький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Малютко», смт Нова Водолага	1980	64	58
3.	Нововодолазький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Казка», смт Нова Водолага	1984	185	177
4.	Знам'янський дошкільний навчальний заклад (дитячий садок) «Добрячок», с. Знам'янка	1839	9	0
5.	Ордівський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок), с. Нова Мерефа	1981	18	0
6.	Дошкільний підрозділ Нововодолазького НВК, смт Нова Водолага	1966	30	0
7.	Дошкільний підрозділ Сосонівського НВК, с. Сосонівка	1991	30	0
8.	Дошкільний підрозділ Новоселівського НВК, с. Новоселівка	1965	20	0
9.	Дошкільний підрозділ Федорівського НВК, с. Федорівка	1955	15	0
Разом:			433	310

Школи в об'єднаній територіальній громаді забезпечують високий рівень підготовки учнів, що підтверджує їх розташування у загальному рейтингу шкіл Харківщини за результатами ЗНО (табл. 14).

Табл. 14. Рейтинг шкіл Нововодолазької об'єднаної громади за результатами ЗНО у Харківському регіоні

Назва навчального закладу	Місце	ТОР	Рейтин- говий бал	Бал ЗНО	Учнів/ тестів	Склав (%)
Нововодолазький НВК	5	571	134,2	156,5	14/48	100
Нововодолазька гімназія	29	1319	125,2	144,7	25/95	98
Нововодолазький ліцей	30	1329	125	145,8	12/48	96
Сосонівський НВК	114	3411	110,7	129,5	8/31	97
Новоселівський НВК	116	3425	110,6	129,4	8/31	90
Староводолазька ЗОШ I-III ст.	249	6024	95,1	111,4	7/21	86
Всього шкіл у рейтингу	420					

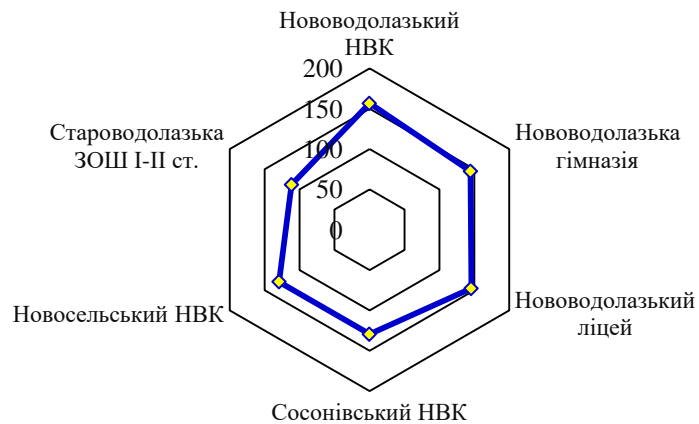

Рис. 30. Середній бал ЗНО у навчальних закладах громади

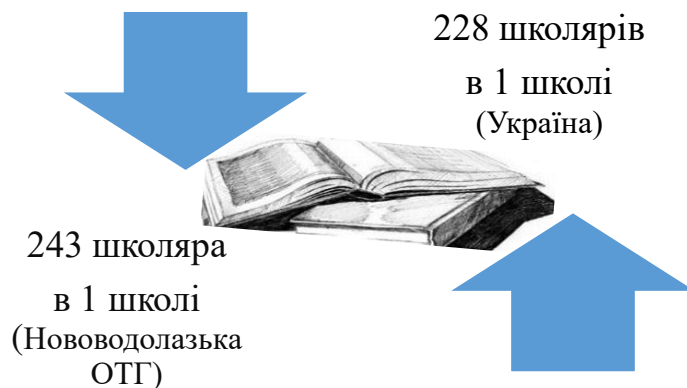

Рис. 31. Середня наповненість шкіл в Україні та у Нововодолазькій ОТГ, осіб

Результати оцінки мешканцями громади освітніх послуг наведено на рис. 32

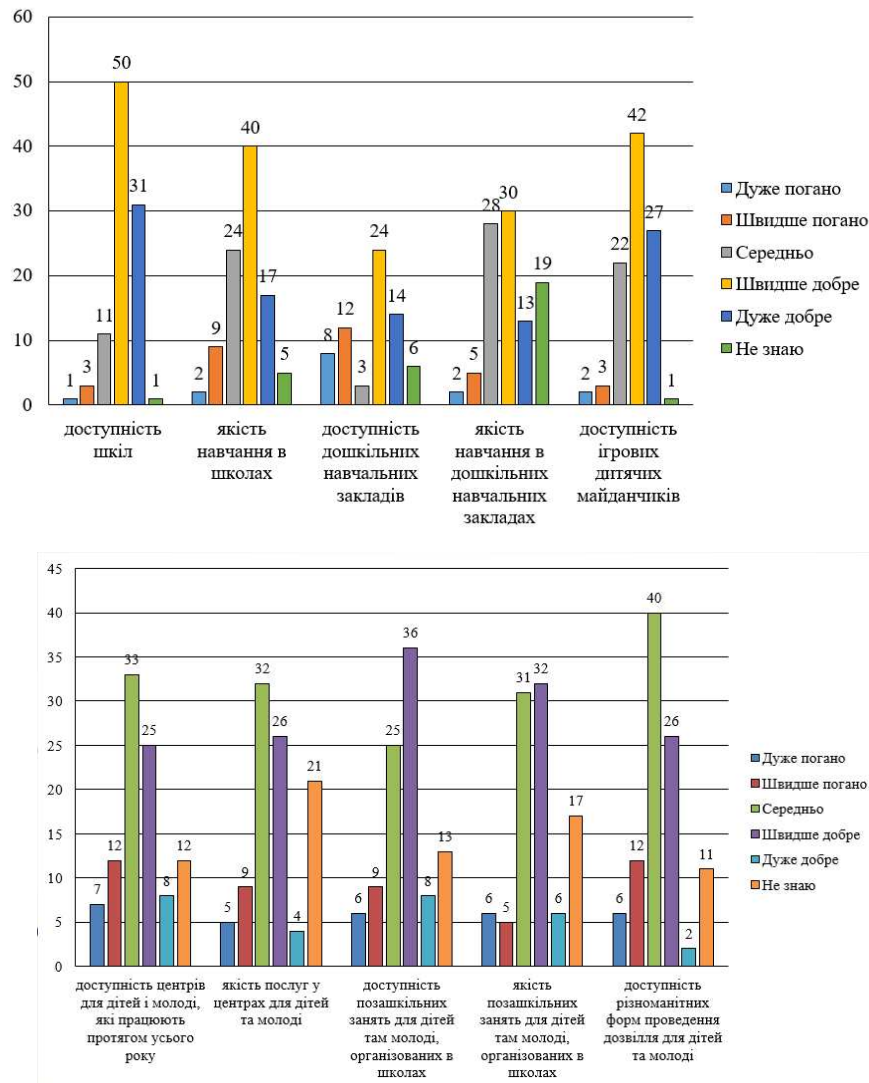

Рис. 32. Результати оцінки мешканцями якості надання освітніх послуг у громаді

Проведений аналіз стану освітнього простору громади дає підстави виділити пріоритетні напрямки щодо його реформування: розвиток дошкільної та позашкільної освіти, неформальних моделей навчання; проведення тренінгів, семінарів для мешканців громади та реалізація концепції «освіта протягом життя».

Підґрунтям розвитку галузі освіти громади є впровадження нового Закону України «Про освіту», що вступив у дію 28.09.2017 року, в якому визначені нові підходи до реалізації освітньої політики. Значна увага повинна приділятися засадам інклюзивної освіти, автономії школи та вчителя, педагогіці партнерства. Відповідно до Концепції Нової української школи у навчальних закладах громади будуть запроваджуватись нові методи у

навчанні та вихованні учнів. Нова українська школа – це школа, яка даватиме учням не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті, навчить критично мислити, не боятись висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами.

Для ефективного реформування освітнього простору також слід приділити увагу покращенню матеріально-технічного забезпечення закладів освіти Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

3.6.2. Медичний простір

Медична мережа громади нараховує 3 амбулаторії загальної практики сімейної медицини (сmt Нова Водолага, с. Новоселівка, с. Стара Водолага), 5 фельдшерсько-акушерських пунктів (с. Знам'янка, с. Сосонівка, с. Ордівка, с. Одринка, с. Федорівка). Також на території громади в сmt Нова Водолага функціонує КЗОЗ «Нововодолазька ЦРЛ» та поліклінічне відділення.

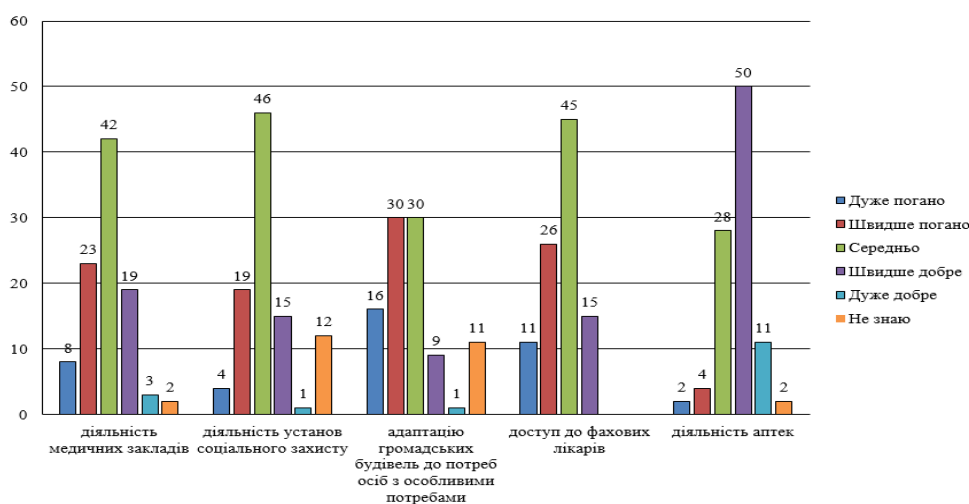

Рис. 33. Результати оцінки мешканцями громади якості надання медичних послуг.

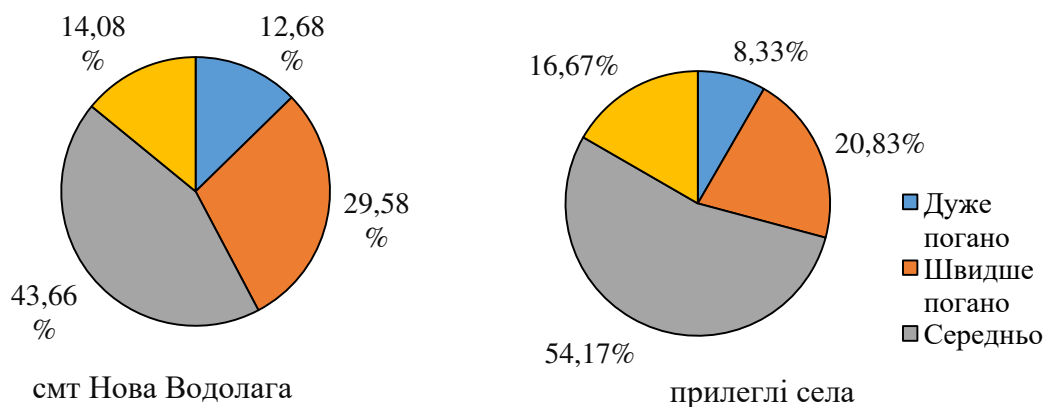

Рис. 34. Оцінка доступності до фахових лікарів у сmt Нова Водолага та прилеглих селах

*Автомобілі для лікарів
старостинських округів*

Новоселівська амбулаторія

Медичне обслуговування мешканців громади виходить на новий рівень у зв'язку зі створенням Комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Нововодолазької селищної ради. Наявність сучасного транспорту для сімейних лікарів, які обслуговують медичні заклади старостинських округів, сприяє якісному обслуговуванню населення, але матеріально-технічне забезпечення лікарських амбулаторій та фельдшерсько-акушерських пунктів громади потребує поліпшення.

Відповідно до впровадження реформи первинної ланки медицини з'являються нові можливості та завдання, на виконання яких необхідно спрямувати низку заходів та ресурсів.

3.6.3. Надання адміністративних послуг

З 24.12 2015 року надання адміністративних послуг мешканцям громади забезпечувалося виконавчим органом Нововодолазької селищної ради з питань державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців, громадських формувань, реєстрації місця проживання фізичних осіб та державної реєстрації актів цивільного стану.

На початку грудня 2017 року у приміщенні Нововодолазької селищної ради було офіційно відкрито Центр надання адміністративних послуг, який вже кілька місяців працював у тестовому режимі і обслуговував усіх мешканців об'єднаної територіальної громади.

Центр надання адміністративних послуг при виконавчому комітеті Нововодолазької селищної ради є структурним підрозділом Нововодолазької селищної ради. ЦНАП забезпечує організаційну єдність фронт-офісу (власне ЦНАП) та бек-офісу (суб'єктів надання адміністративних послуг) в межах Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.

Основними завданнями ЦНАПу є:

- організація надання адміністративних послуг у найкоротший строк та за мінімальної кількості відвідувань суб'єктів звернень;
- спрощення процедури отримання адміністративних послуг та поліпшення якості їх надання;
- надання консультацій та роз'яснень суб'єктам звернень про вимоги та порядок надання адміністративних послуг, що надаються через адміністратора, суб'єктів надання адміністративних послуг, які надають послуги безпосередньо;
- надання вичерпної інформації щодо необхідного переліку документів для отримання адміністративних послуг.

У Центрі надання адміністративних послуг Нововодолазької селищної ради громадяни і суб'єкти господарювання мають можливість у зручний спосіб в одному місці отримати необхідні їм адміністративні послуги.

Крім того, перевагою Центру є:

- зручне територіальне розташування та логістика;
- універсальне обслуговування фахівцями високого рівня;
- орієнтований на громадян режим роботи;
- некабінетна система обслуговування;
- комфортні зони для очікування та обслуговування, в тому числі, для осіб з обмеженими можливостями;
- максимальна інформативність (в т.ч. рецепція).

Центр надання адміністративних послуг надає громадянам близько 40 послуг, в тому числі послуги з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців. За 2017 рік працівниками Центру було надано населенню громади 3410 адміністративних послуг (рис. 35).

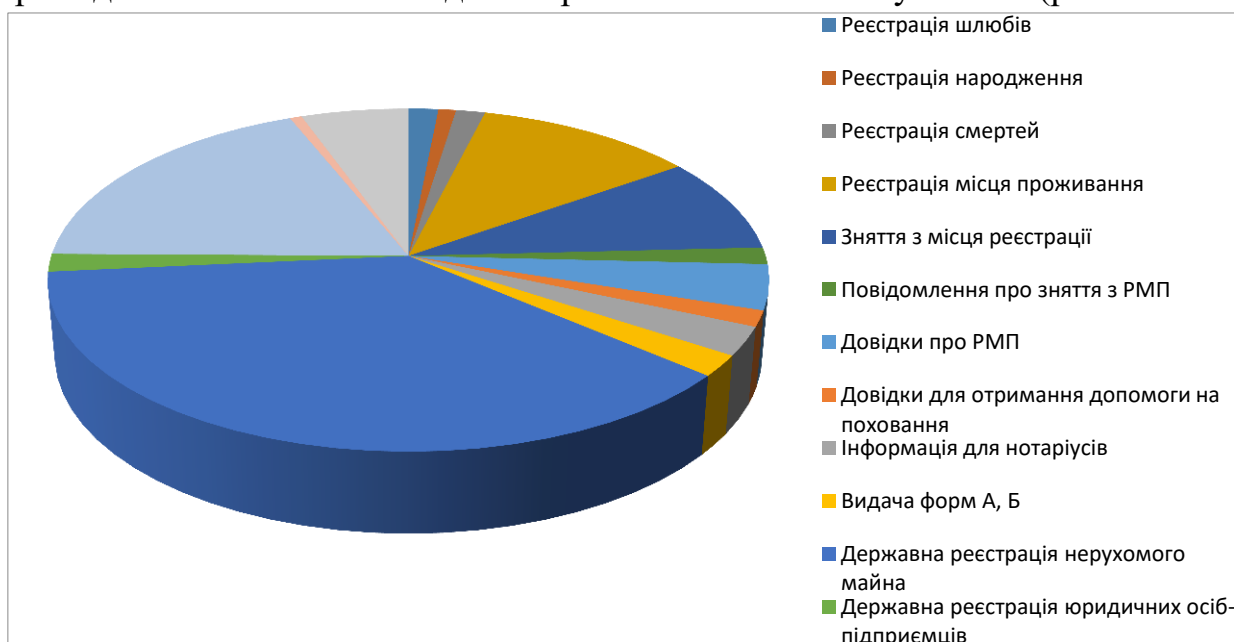

Рис.35. Адміністративні послуги, що були надані ЦНАПом протягом 2017 року

Днями у Центрі надання адміністративних послуг Нововодолазької селищної ради було встановлено спеціальне обладнання, для виготовлення закордонних біометричних паспортів громадян України та ID карт. Найближчим часом обладнання буде підключено до спеціалізованого зв'язку і розпочнеться реалізація цієї послуги.

*Колектив Центру надання
адміністративних послуг*

Зала для урочистих подій

Якісні адміністративні послуги при мінімальних витратах часу – головне завдання команди Центру надання адміністративних послуг Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.

3.7. Культура, спорт та туризм

Для задоволення культурних потреб мешканців на території Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади працюють: 5 клубних установ, 10 бібліотек, КЗ «Музей історії с. Знам'янка об'єднаної територіальної громади» та музейні кімнати, у яких активно функціонують вокальні, хорові та театральні клубні формування, гуртки народних промыслів та дитячої творчості, виставки.

Народний художній фольклорно-етнографічний колектив «Вербиченька» Нововодолазького будинку дитячої та юнацької творчості.

Хор ветеранів

Колективи дитячої творчості Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної

Зусиллями співробітників клубних установ Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади проводяться різноманітні фестивалі, виставки творчості народних умільців.

Святкування Івана Купала
у с. Новоселівка

День захисту дітей

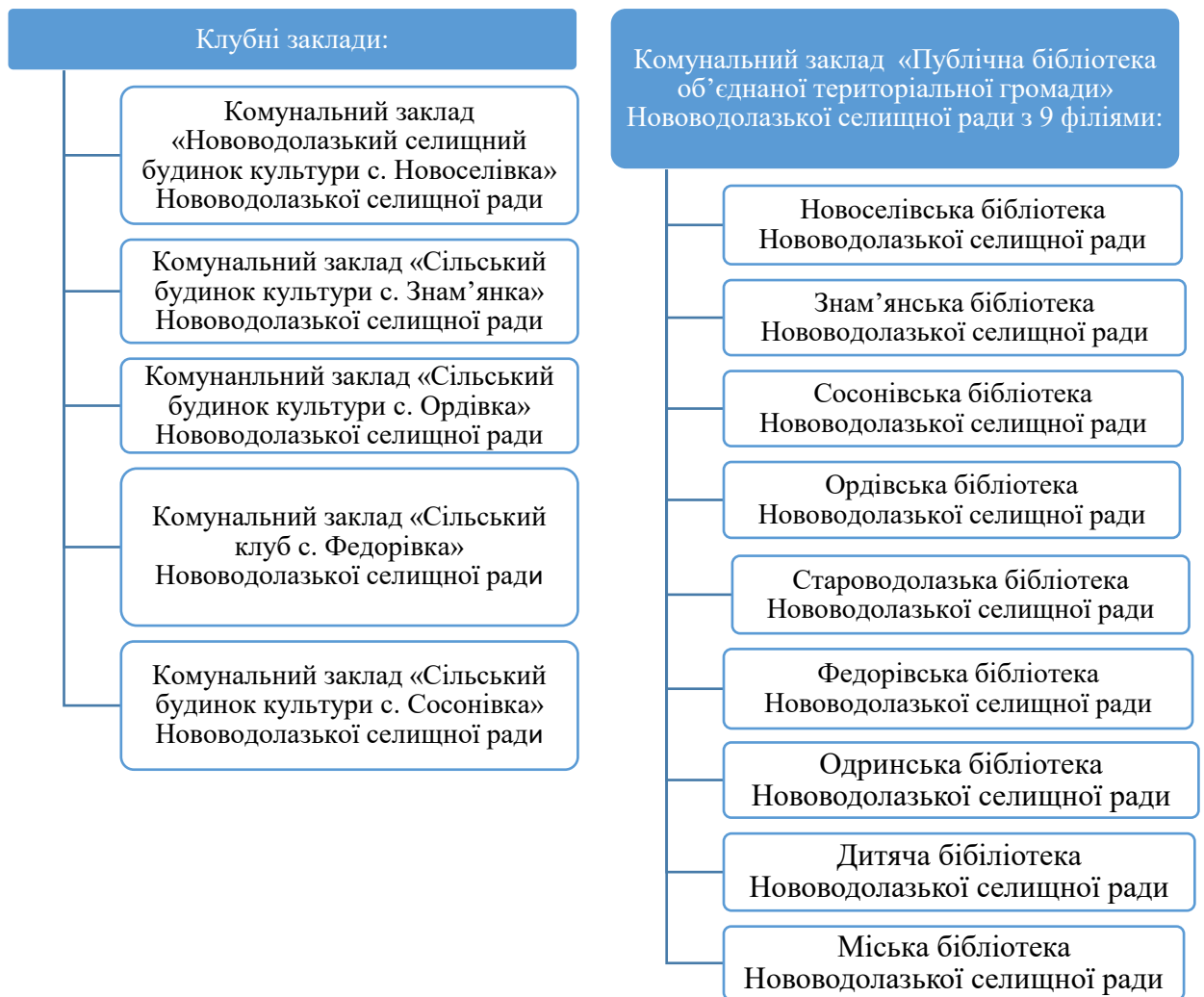

Рис. 36. Мережа закладів культури Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

У складі відділу культури, туризму, молоді та спорту Нововодолазької селищної ради функціонує молодіжний інформаційно-комунікаційний ресурсний центр, діяльність якого спрямована на популяризацію спорту та здорового способу життя.

Молодіжний центр плідно співпрацює з трьома фізкультурно-спортивними клубами Нововодолазької селищної ради, а саме: селищним дитячо-юнацьким клубом «Юність», основним напрямом якого є футбол, селищним клубом «Олімп», що спеціалізується на гирьовому спорті та селищним клубом «Дебют», який об'єднує любителів шахів. Учасниками цих клубів є мешканці громади різних вікових категорій та статі. Також у громаді приділяється увага і іншим видам спорту – волейболу, баскетболу, настільному тенісу тощо. Регулярно проводяться змагання на Кубок Нововодолазької

селищної ради з міні-футболу, настільного тенісу, баскетболу. Волейболу, першість клубу «Олімп» з гирьового спорту, шахові турніри.

Нововодолажчина має сталі футбольні традиції та вагомі досягнення.

У 2017 році у змаганні на кубок Неймара у м. Київ дитяча футбольна команда посіла 3 місце, відповідно на обласному етапі цього кубку – 1 місце, дитяча команда 2004-2005 р.н. у всеукраїнському турнірі у м. Чорноморськ Одеської обл. посіла 1 місце, команда 2007-2009 р.н. – 3 місце. Футбольні команди представляють Нововодолажчину на змаганнях обласного та всеукраїнського рівнів. Постійно беруть участь у кубку м. Харкова з футзалу, першості Харківської області з футболу, турнірі на кубок Харківської міської ради, обласному турнірі з футболу «Шкіряний м'яч».

У 2017 році за рахунок бюджетної програми «Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям у регіонах України» на території стадіону «Колос» в смт Нова Водолага розпочато реконструкцію майданчика зі штучним покриттям для гри в міні футбол (22х42). Наявність ще одного сучасного поля для тренувань дозволить командам покращити результати участі у змаганнях та сприятиме створенню позитивного іміджу громади у галузі спорту.

Також протягом 2016-2017 років молодіжним центром було встановлено 4 нових дитячих майданчиків в смт Нова Водолага, проведені поточні ремонти раніше встановлених.

Дитячий майданчик та поле зі штучним покриттям для гри у міні-футбол у центрі смт Нова Водолага

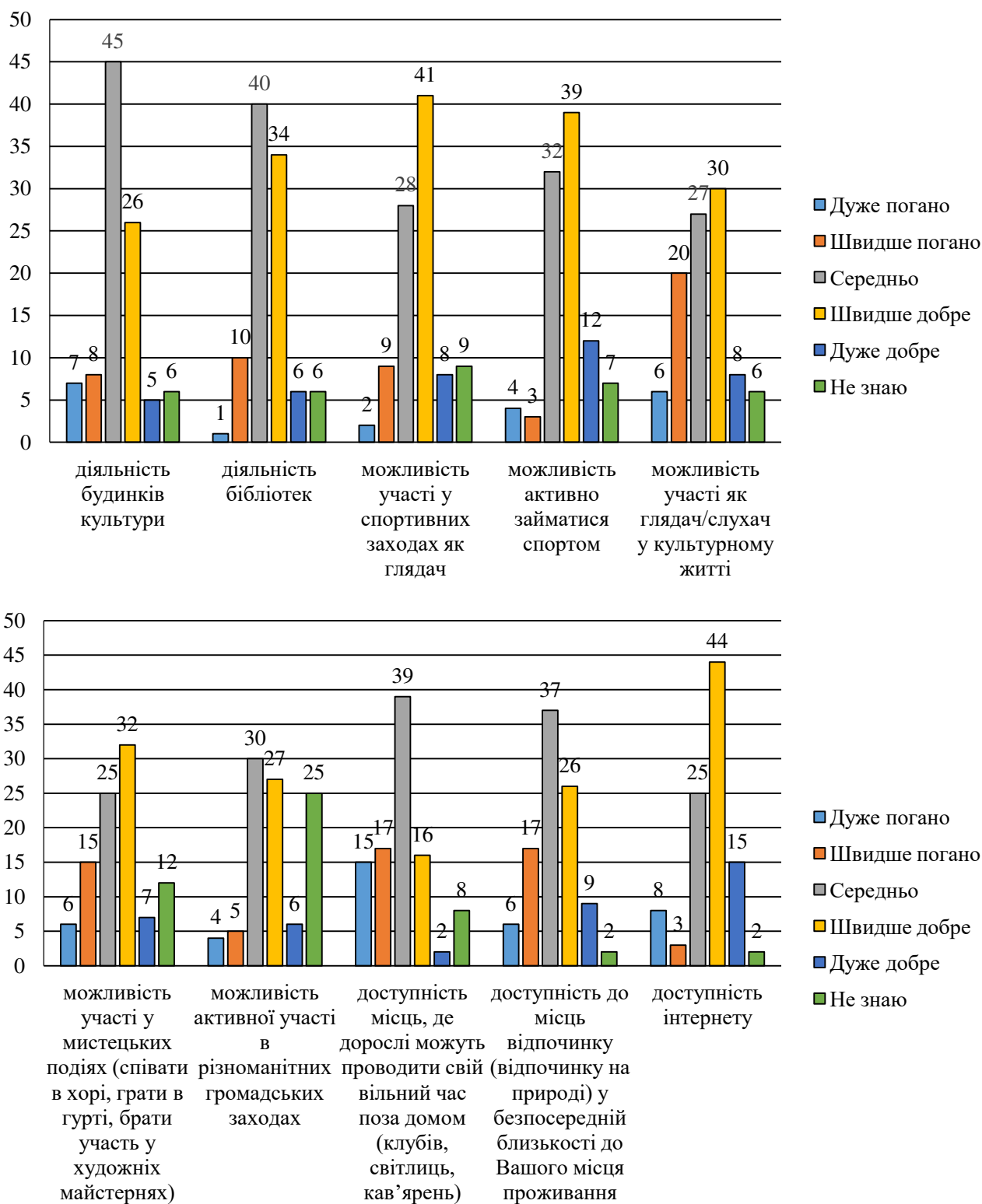

Рис. 37. Результати анкетування мешканців громади щодо рівня надання послуг у сфері культури, відпочинку та дозвілля

За результатами опитування мешканців громади рівень надання послуг у сфері культури, відпочинку та дозвілля є задовільним; у громаді створені належні умови для реалізації творчого та спортивного потенціалу мешканців (рис. 37).

Цікавими об'єктами туристичної інфраструктури Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади є природні заказники.

Орнітологічний заказник місцевого значення «Іваньє», площею 128,6 га. Знаходиться біля села Знам'янка в заболоченій заплаві річки Івань (правобережна притока річки Мжа), оточений степовими схилами. Орнітофауна представлена водно-болотним та лучним комплексами з низкою рідкісних видів птахів. Тут гніздяться деркач (Європейський Червоний список), журавель сірий (Червона книга України), бугай, бугайчик, лунь лучний, сова болотяна (Червоні списки Харківщини).

Ентомологічний заказник місцевого значення «Балки», площею 5,0 га, знаходиться біля села Федорівка. Ділянка на

степовому схилі балки південно-західної експозиції. Рослинність представлена формаціями типчаково-ковилових степів. Живе біля 50 видів корисних комах, в т.ч. дикі одинокі бджоли, дикі оси, джмелі.

Ентомологічний заказник місцевого значення «Пересіл», площею 12,2 га. Знаходиться біля с. Знам'янка на схилі балки зі степовою рослинністю. Місце перебування комах – запилювачів багаторічних трав.

Біля села Знам'янка знаходяться дві криниці, які місцеві жителі називають «срібляна вода». У селі Одринка, на території колишньої церкви, є так звана «попівська криниця» із цілющою святою водою. За легендою служителі церкви сховали там срібляні оправы від ікон.

Одним з напрямків розвитку туризму в Нововодолазькій селищній об'єднаній територіальній громаді є розробка туристичних маршрутів та зелений туризм.

Нині на території села Ордівка на стадії реалізації проект «Ордівська слобода», який дасть нове життя цьому мальовничому куточку Харківщини і стане новою візитівкою зеленого туризму в Нововодолазькій громаді. Тут незабаром з'явиться етнохутір, який матиме вигляд старовинного слобожанського села, де буде відроджуватися етнічна культура: народні промисли і ремесла, традиційні обряди, звичаї, свята та ін. У програмі проекту – етнофестивалі та майстер-класи. На хуторі побудують 25-30 етнохат в автентичному стилі з дотриманням екологічних стандартів, що дасть розвиток сільському зеленому туризму.

Процес розвитку української нації, її духовного відродження, традицій, мови значною мірою залежить від ефективності роботи закладів культури, які спрямовують свою діяльність на збереження та розвиток культурної спадщини, зміцнення матеріально-технічної бази. Тож нагальною потребою є стає фінансування галузі культури, що буде сприяти збереженню та примноженню культурного надбання, забезпечить умови для творчого розвитку особистості.

Новостворений Комунальний заклад «Публічна бібліотека об'єднаної територіальної громади» Нововодолазької селищної ради з 9 філіями виведе бібліотечне обслуговування мешканців громади на якісно новий рівень.

Нововодолазька селищна об'єднана територіальна громада є одним із цікавих туристичних регіонів Харківщини, у якому своєрідно представлена спадщина народу Слобідської України як в історичному та природному відношенні, так і в соціо-культурному аспекті. Наявні природні й рекреаційні ресурси, історико-архітектурні, культурно-історичні надбання визначають привабливість сільської території для розвитку туризму. Ключовим завданням громади в умовах сьогодення є розвиток туристичної інфраструктури, розробка туристичних маршрутів, залучення мешканців до просування туризму у громаді, відродження традиційних промислів та ремесл (гончарство, вишивальництво, писанкарство, виготовлення ляльок-мотанок, оберегів), популяризації стародавніх обрядів, виготовлення сувенірної продукції на традиційну тематику тощо.

Наявна спортивна інфраструктура не задовольняє потреб мешканців громади, тому потребує модернізації та розвитку.

4. Головні чинники стратегічного вибору

4.1. Сценарії розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору. Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови або фактори можуть бути як зовнішні, так і внутрішні. Іншими словами, в основу кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Зважаючи на те, що для новоствореної Нововодолазької ОТГ дуже мало даних для відстеження попередньої динаміки соціально-економічних процесів та на прямі відносини з державним бюджетом громада вийшла з 1 січня 2018 року, повноцінне формулювання сценаріїв на період впровадження Стратегії неможливе (стане можливим під час наступних періодів стратегічного планування – через 3-5 років). Таким чином, наведені нижче елементи сценарного моделювання відображають, передусім, вплив на громаду зовнішніх факторів.

Основними сценаріями розвитку є: інерційний (песимістичний) та модернізаційний (реалістичний).

Інерційний сценарій розвитку

Інерційний (песимістичний), сценарій розвитку громади формується за комплексу припущень, що тривкий у часі (горизонті планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: громада рухається по інерції, суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку.

Базові припущення – національний рівень:

1. Рівень корупції в країні зменшується незначно – замість реальних реформ спостерігаємо їх імітацію.
2. Децентралізація проходить мляво, основні заходи з нарощування повноважень громади відкладаються.
3. Гривня підтримується виключно міжнародними кредитами, продовжується неконтрольована інфляція.
4. Державні інвестиції у розвиток інфраструктури (дороги, колії, транспортна інфраструктура) забезпечують лише 10-15 % необхідних обсягів.
5. Інвестиційна привабливість України залишається низькою, рівень залучення інвестицій не зростає.
6. Доходи населення не зростають.

7. В умовах суттєвої корекції тарифів на газ підвищується вірогідність збільшення рівня неплатежів населення, що призводить до поглиблення кризи в ЖКГ.

Базові припущення – місцевий рівень:

1. Бізнес-клімат у громаді на тому ж рівні.
2. Рівень купівельної спроможності населення постійно знижується.

Що відбувається:

До 2025 року не спостерігається суттєвого покращення матеріально-технічного забезпечення закладів освіти, культури, медицини. Не зменшується черга до дошкільних навчальних закладів, проблема з будівництвом дитячого садочка не вирішується.

Розроблені туристичні маршрути не користуються попитом серед мешканців мегаполіса та гостей з інших областей України. Тому кількість робочих місць у туристичній сфері не зростає, а, можливо, й скорочується. Малий і середній бізнес не розвивається. Доходів бюджету ОТГ недостатньо для суттєвого покращення інфраструктури громади – локальне покращення благоустрою спостерігається лише на території центру громади, що не може суттєво поліпшити загальний візуальний образ Нововодолазької ОТГ. Сільські території надалі розвиваються мляво, фінансування відбувається за залишковим принципом.

Модернізаційний сценарій

Модернізаційний (реалістичний) сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує можливості в умовах швидкого суспільно-економічного розвитку країни.

Базові припущення – національний та регіональний рівень:

1. Рішуче впроваджуються системні реформи: судова, податкова, децентралізація та ін.
2. Гривня стабільна.
3. Інвестиційна привабливість країни покращується.
4. Державні інвестиції на розвиток інфраструктури дозволяють суттєво покращити стан доріг та дорожньої інфраструктури.
5. Податкова реформа виводить бізнес із «тіні».
6. Доходи населення поступово зростають.
7. Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на комунальні послуги.
8. Ефективно працює ДФРР.
9. Регіон активно впроваджує Стратегію розвитку.

Базові припущення – місцевий рівень:

1. Суворо виконується правоохоронне законодавство – ліквідовуються наслідки порушень.
2. Сформовані базові планувальні документи громади: Стратегія, зонування земель громади, схема планування громади, інвестиційний паспорт громади.
3. У громаді покращується підприємницький та інвестиційний клімат – громада стає привабливою для інвесторів.
4. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції, насамперед, у сфері рекреації, а також в аграрному секторі.
5. Громада є активним учасником впровадження Стратегії розвитку регіону та, відповідно, реципієнтом Державного Фонду регіонального розвитку.
6. Громада ефективно використовує державні субвенції на розвиток інфраструктури.
7. Дещо покращується інфраструктура внаслідок надходжень додаткових коштів до бюджету в рамках фінансової децентралізації.

Що відбувається:

Громада позиціонує себе як туристично привабливу територію в мальовничому куточку Харківщини. Внаслідок злагодженої політики регіону і громади формуються та просуваються на інвестиційні ринки привабливі інвестиційні пропозиції. Залучення стратегічних інвесторів дозволяє розвивати інфраструктуру, покращувати економічне становище мешканців шляхом створення нових робочих місць та умов для змістовного дозвілля, відпочинку і занять спортом. Супутньою послугою стає зелений туризм. Розроблені туристичні маршрути набувають все більшої популярності, збільшується коло бажаючих відвідати громаду. Ефективне функціонування туристичної інфраструктури підвищує добробут місцевих жителів. Зростає кількість робочих місць та рівень доходів населення. Малий і середній бізнес розвивається як обслуговуючий кластер курортної мережі.

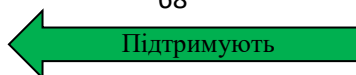
Розвиток сільських територій громади забезпечується інвестиціями в аграрний сектор, підтримкою сільських обслуговуючих кооперативів та неаграрними видами бізнесу. Аграрний сектор громади повністю забезпечений стабільними ринками збуту продукції власного виробництва та експортує їх за межі громади.

Активна діяльність громади у залученні позабюджетних коштів, зокрема з Державного фонду регіонального розвитку, дозволяє поступово покращити інженерну та соціальну інфраструктуру. Придбання нової техніки для комунальних підприємств «Водолага Комунсервіс» та Водопровідно-каналізаційного підприємства сприяє підвищенню якості життя пересічних громадян, підвищує рівень надання житлово-комунальних послуг. У зв'язку з укладенням договорів, відкриті можливості для співробітництва територіальних громад, дають додаткове залучення коштів на розвиток. Участь у конкурсах на отримання грантів, міжнародної технічної допомоги.

4.2. SWOT/TOWS-аналіз Нововодолазької громади

Табл. 15. Фактори SWOT Нововодолазької громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
– наближеність до обласного центру (45 км); – наявність у громади власного транспорту (засобів для підвозу населення); – спроможний бюджет, з ефективною доходною структурою; – наявність великих бюджетоутворюючих промислових підприємств; – багаті природні ресурси: родючі землі, корисні копалини (кварцовий пісок та природний газ); – «молода» громада за віковою структурою населення; – позитивний показник міграційного руху населення +148 мешканців; – переважання зайнятості населення у приватному підприємстві; – наявність кваліфікованих трудових ресурсів; – наявність офіційних каналів інформування населення; – високі показники якості навчання середніх навчальних закладів за результатами ЗНО; – наявність історичних, археологічних, сакральних пам'яток; – наявність вільних земельних ділянок та приміщень для залучення інвестицій; – наявність у громаді народних майстрів та умільців народної культури, краєзнавчих музеїв, музейних кімнат та 3-х екологічних заказників; – високий рівень довіри населення до місцевої влади; – врахування суспільної думки в управлінні громадою; – високий рівень суспільної активності мешканців громади; – достатня кількість транспорту для вивезення сміття; – наявність об'єктів надання послуг, приміщень (амбулаторій загальної практики сімейної медицини та ЦНАП)	– диференціація якості життя мешканців центру громади та старостинських округів; – низька якість доріг; – недостатня транспортна доступність між населеними пунктами громади; – відсутність швидкісного інтернет-зв'язку, а подекуди повна його відсутність; – через особливості збору статистичної інформації реального населення більше, ніж за офіційною статистикою – недоотримання субвенцій; – високий рівень незареєстрованого безробіття при офіційно низькому рівні; – застаріла містобудівна документація; – нестача місць для дітей у ДНЗ, попит задоволено на 50%; – низький рівень енергоефективності будівель та споруд у громаді; – відсутність вищих навчальних закладів, системи перепідготовки кадрів на території громади; – слабка матеріально-технічна база Нововодолазького ВКП; – зношені мережі водопостачання та водовідведення, аварійний стан очисних споруд; – застаріла матеріально-технічна база закладів освіти; – неналежний рівень захисту навколишнього середовища; – високий рівень забруднення водних ресурсів громади; – недостатній рівень забезпечення населення питною водою; – нерозвиненість системи забезпечення дозвілля населення; – відсутність місць зайнятості для молоді та самозайнятості в старостинських округах
Можливості	Загрози
– залучення «Шкільних автобусів» до перевезення мешканців громади; – оптимізація використання транспорту громади; – створення умов для розвитку підприємництва; – впровадження програм пільгового кредитування малого та середнього бізнесу; – розвиток різноманітних форм підприємництва у сільських територіях; – розвиток туристичної інфраструктури; – участь у конкурсних відборах на отримання грантів, міжнародної технічної допомоги отримання коштів з державних програм на розвиток громади; – запровадження неформальних методів освіти та концепції «навчання протягом життя»; – запровадження нових підходів у просторовому розвитку громади; – формування нової культури сортування та переробки сміття, створення відповідних майданчиків та підприємств; – популяризація енергоефективності та увага до екологічної безпеки	– низька транспортна доступність для мешканців периферійних населених пунктів громади; – відсутність технічних можливостей для підключення до мережі Інтернет; – відтік робочих ресурсів до міста Харкова; – поглиблення розривів у якості життя мешканців центру громади та мешканців сільських територій; – критична забрудненість території; – невиконання бюджету за доходами та за видатками, як наслідок, зміна повноважень та статусу громад на державному рівні; – підвищення рівня ґрунтових вод на території громади; – нестабільна економічна та політична ситуація в Україні та в громаді; – скорочення попиту на туристичні послуги; – наближеність Харківської області до прифронтової зони; – посуха та критичне зниження ресурсів питної води; – екологічна катастрофа через відсутність каналізації та забрудненості річок та водойм; – загроза життю та здоров'ю жителів громади у разі пожеж на сміттєвих полігонах; – недотримання санітарних правил застосування використання хімічних речовин в сільгоспдприємствах

Можливості

Сильні сторони

1. Наближеність до обласного центру (45 км)
2. Наявність у громади власного транспорту (засобів для підвозу населення)
3. Спроможний бюджет, з ефективною доходною структурою
4. Наявність великих бюджетотворюючих промислових підприємств
5. Багаті природні ресурси: родючі землі, корисні копалини (кварцовий пісок та природний газ)
6. «Молода» громада за віковою структурою населення
7. Позитивний показник міграційного руху населення + 148 мешканців
8. Переважання зайнятості населення у приватному підприємстві
9. Наявність кваліфікованих трудових ресурсів
10. Наявність офіційних каналів інформування населення
11. Високі показники якості навчання середніх навчальних закладів за результатами ЗНО
12. Наявність історичних, археологічних, сакральних пам'яток
13. Наявність вільних земельних ділянок та приміщень для залучення інвестицій
14. Наявність у громаді народних майстрів та умільців народної культури, краєзнавчих музеїв, музейних кімнат та 3-х екологічних заказників
15. Високий рівень довіри населення до місцевої влади
16. Врахування суспільної думки в управлінні громадою
17. Високий рівень суспільної активності мешканців громади
18. Достатня кількість транспорту для вивезення сміття
19. Наявність об'єктів надання послуг, приміщень (амбулаторій загальної практики сімейної медицини та ЦНАП)

1. Залучення «Шкільних автобусів» до перевезення мешканців громади
2. Оптимізація використання транспорту громади
3. Створення умов для розвитку підприємництва
4. Впровадження програм пільгового кредитування малого та середнього бізнесу
5. Розвиток різноманітних форм підприємництва у сільських територіях
6. Розвиток туристичної інфраструктури
7. Участь у конкурсних відборах на отримання грантів, міжнародної технічної допомоги отримання коштів з державних програм на розвиток громади
8. Запровадження неформальних методів освіти та концепції «навчання протягом життя»
9. Запровадження нових підходів у просторовому розвитку громади
10. Формування нової культури сортування та переробки сміття, створення відповідних майданчиків та підприємств
11. Популяризація енергоефективності та увага до екологічної безпеки

Рис. 38. Взаємозв'язки факторів SWOT у секторі «Порівняльні переваги» (тип стратегії – агресивна, наступальна)

Слабкі сторони

Можливості

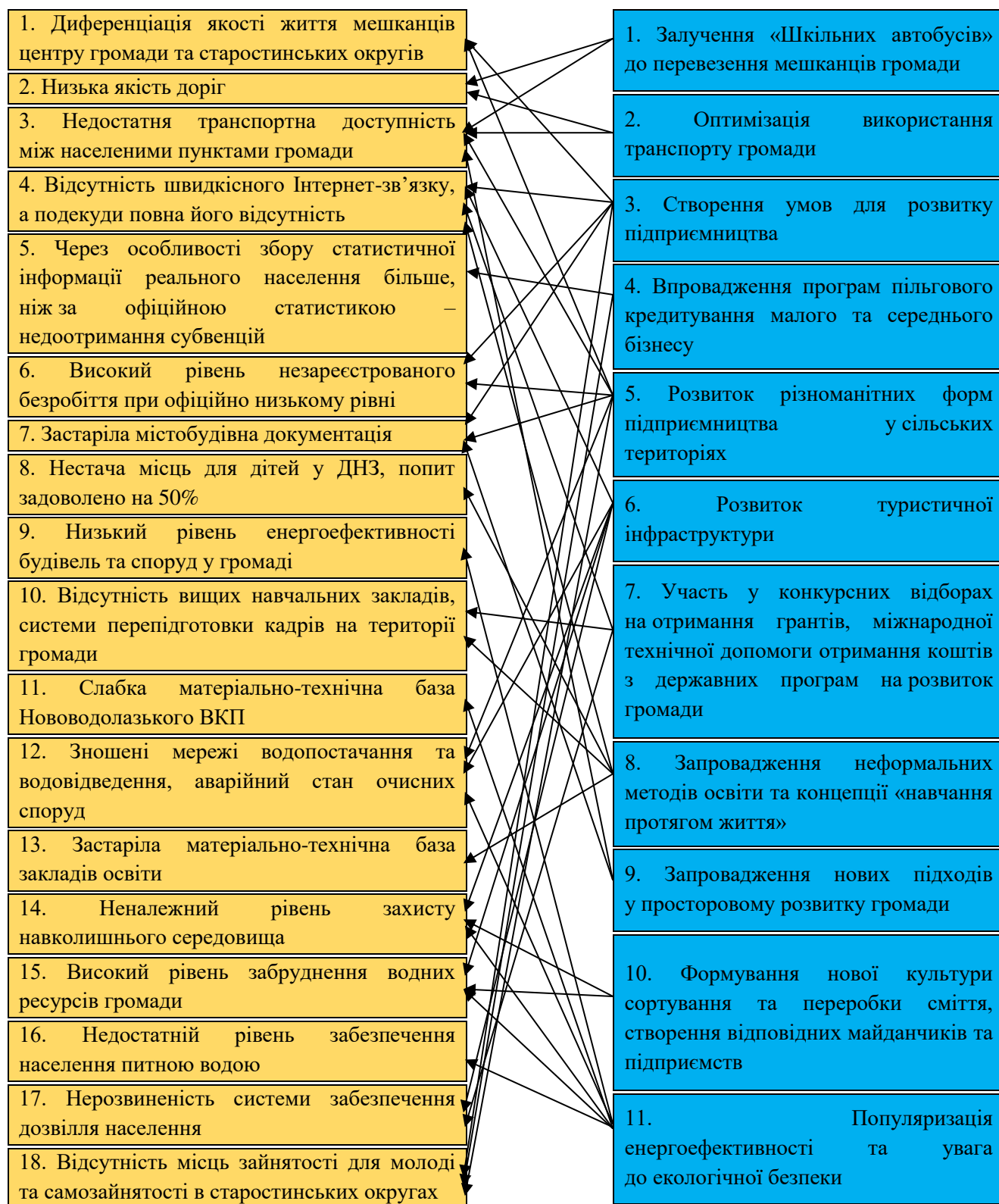

Рис. 39. Взаємозв'язки факторів SWOT у секторі «Виклики»
(тип стратегії – динамічна, конкурентна)

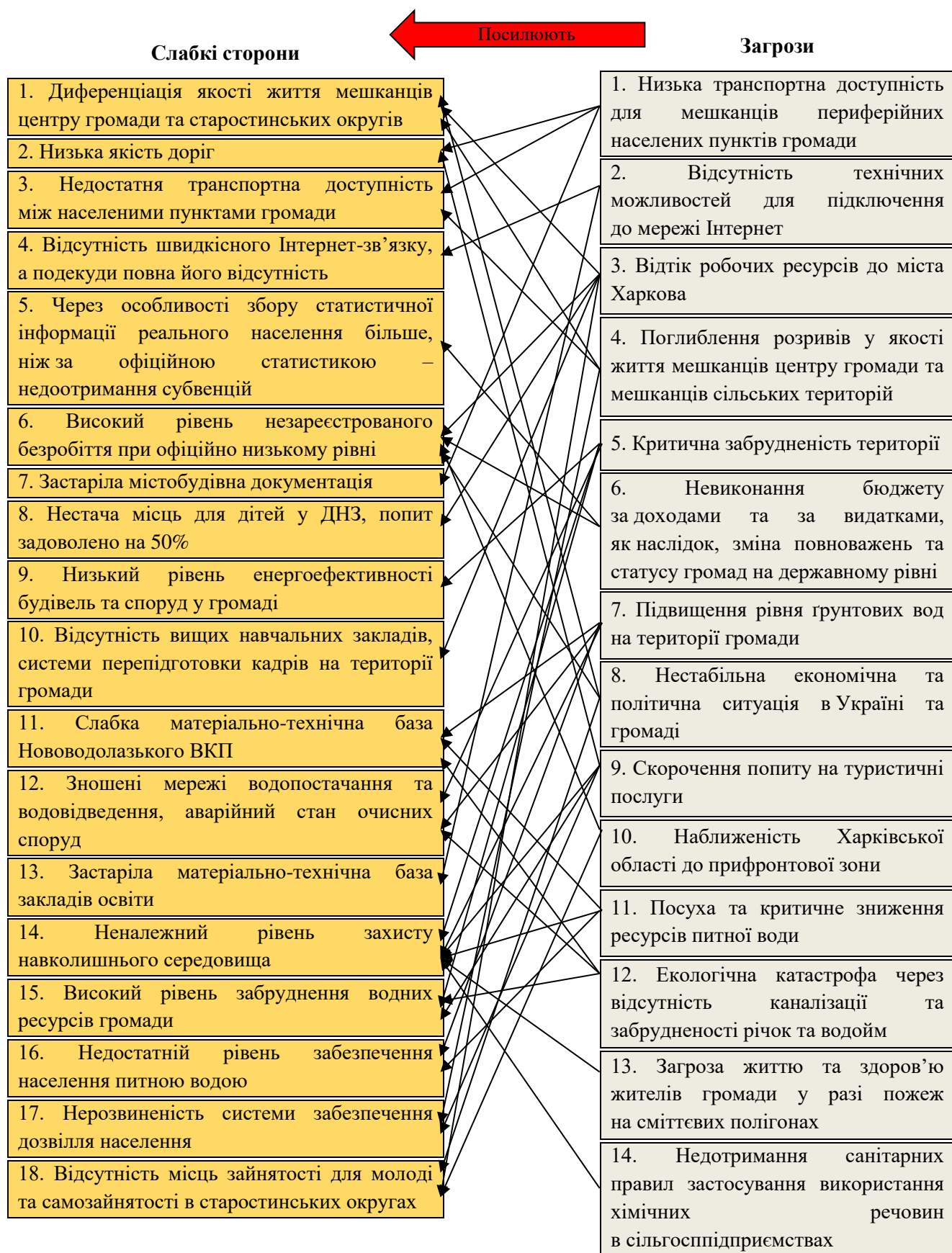

Рис. 40. Взаємозв'язки факторів SWOT у секторі «Ризики»
(тип стратегії – оборонна)

4.3. Висновки та ідентифікація пріоритетів розвитку

Порівняльні переваги

(визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей)

Активізація євроінтеграційних процесів та активне подальше впровадження реформи місцевого самоврядування в Україні сприятиме зростанню зацікавленості інвесторів до України. Такі сильні сторони Нововодолазької громади як наближеність до обласного центру (45 км), наявність природних ресурсів (родючі землі, кварцовий пісок, природний газ), кваліфікованих трудових ресурсів, вільних земельних ділянок та приміщень, доступних для інвестування, високий рівень суспільної активності мешканців громади обумовлюють можливість стимулювати підтримку та створення за рахунок інвесторів (грантових коштів, МТД) нових високотехнологічних підприємств, молодіжних стартапів, що призведе до зростання рівня зайнятості та доходів населення.

Серед населення України та Європи зростає популярність сільського, зеленого, культурного, світоглядного туризму, чим може скористатися Нововодолазька громада, на території якої розташовано 3 екологічних заказники, краєзнавчі, етнографічні музеї та музей Бойової слави, ведуть активну діяльність народні майстри та умільці народної культури. Крім того, близьке розташування громади до обласного центру та зручне сполучення створюють умови для розвитку у громаді туристичних маршрутів вихідного дня.

Сприятливі природно-кліматичні умови громади є передумовою для успішного використання відновлювальних та незалежних джерел енергії, що все більше з кожним днем актуалізуються в країні.

Високий рівень суспільної активності мешканців громади та домінування у структурі населення громади молоді створюють умови для розвитку неформальних моделей навчання (проведення різноманітних тренінгів, воркшопів, семінарів) та реалізації концепції «освіта протягом життя», що стане однією з конкурентних переваг громади при участі у конкурсних відборах на отримання грантового фінансування, МТД з метою підвищення рівня добробуту її мешканців.

Виклики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і можливостей)

Недостатній рівень забезпечення питною водою, зношені мережі водопостачання та водовідведення, аварійний стан очисних споруд, неналежна якість або відсутність дорожнього покриття між населеними пунктами, відсутність швидкісного Інтернет-зв'язку, застаріла матеріально-технічна база освітніх закладів громади в середньостроковій перспективі можуть бути частково усунуті завдяки бюджетній підтримці, що надається для об'єднаних громад, а також фінансовими ресурсами з ДФРР.

Активність громади у залученні ресурсів грантових проектів, МТД, які розпочинають діяльність у сфері підтримки об'єднаних громад в Україні, можуть сприяти створенню інфраструктури розвитку різноманітних форм підприємництва, самозайнятості молоді в старостинських округах та підвищенню рівня суспільної активності мешканців.

Кількість малих підприємств може збільшитися за рахунок покращення бізнес-клімату в Україні і в громаді та, опосередковано, – зростання популярності сільського, зеленого, культурного туризму.

Ризики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)

Згортання реформ та, як наслідок цього, скорочення обсягів фінансової підтримки ОТГ обмежуватиме реконструкцію інженерно-технічних комунікацій, доріг, закладів соціальної сфери громади.

Відтік за межі громади кваліфікованих кадрів обмежуватиме розвиток існуючих підприємств та залучення іноземних інвесторів, а також матиме негативні наслідки для зростання демографічного навантаження особами старшого віку, чим спричинятиме додаткові витрати місцевого бюджету.

Подальше зниження рівня ґрунтових вод загострюватиме проблеми водопостачання у селах громади.

5. Стратегічні, операційні цілі та стратегічне бачення

Базуючись на результатах соціально-економічного аналізу, SWOT/TOWS-аналізу та висновках, члени Робочої групи визначили пріоритетні напрями розвитку громади, підвищення добробуту населення, покращення економічного та соціального становища, більш ефективного використання наявних ресурсів.

Таким чином, були обрані три головні сфери зосередження зусиль на розвиток Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади:

1. Розвиток економічного потенціалу громади, оскільки процеси трансформації економіки нашої держави та наявний у громади потенціал надають широкі можливості для розвитку цієї сфери.

2. Підвищення якості життя мешканців громади, оскільки саме там існує найбільше відставання у якості життя, що призводить до негативних соціальних та демографічних наслідків, але разом з тим сільські території мають великий потенціал щодо залучення інвестицій.

3. Ефективне управління громадою, оскільки основами розвитку є посилення відповідальності місцевої влади за ефективне використання ресурсів громади, перехід від освоєння бюджетних коштів до проектного управління, залучення міжнародної технічної допомоги та впровадження принципів суспільно-приватного партнерства.

Для досягнення стратегічного бачення, за кожною стратегічною ціллю були визначені операційні цілі. Розроблення і досягнення цілей формує основу для управління громадою. Стратегічні цілі повинні давати відповідь на запитання, що необхідно зробити, щоб досягти бачення розвитку громади:

Нововодолазька селищна об'єднана територіальна громада – перлина Слобожанщини, багата корисними копалинами та родючими землями.
Інвестиційно приваблива територія з потенціалом для розвитку промисловості, підприємництва та сільського господарства, де легко відкрити та вести власний бізнес.
Громада економічно активних людей з доступною та якісною системою освіти, розвинутим культурним простором та гарантованим високим рівнем надання медичних послуг.
Туристично приваблива територія (зона зеленого туризму).
Громада щирих і привітних людей, затишна і комфортна для проживання, відпочинку та занять спортом.
Екологічно безпечна територія, де значна увага приділяється збереженню довкілля.

1. Розвиток економічного потенціалу громади.

- 1.1. Створення умов для розвитку бізнес-середовища.
- 1.2. Підвищення інвестиційної привабливості громади.
- 1.3. Розвиток агропідприємництва та підвищення доходів сільських домогосподарств.
- 1.4. Підвищення енергетичної ефективності, популяризація енергозбереження.
- 1.5. Створення та розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж.

2. Підвищення якості життя мешканців громади.

- 2.1. Створення умов для розвитку освітнього простору.
- 2.2. Підвищення рівня надання медичних послуг.
- 2.3. Забезпечення умов для розвитку сфери культури та популяризація культурної спадщини.
- 2.4. Модернізація та розвиток інфраструктури громади.
- 2.5. Підвищення рівня громадської безпеки та соціального захисту мешканців.
- 2.6. Екологічна безпека, збереження довкілля та водних об'єктів.
- 2.7. Розвиток системи поводження з ТПВ.

3. Ефективне управління громадою.

- 3.1. Розвиток партнерських зв'язків, міжнародна співпраця.
- 3.2. Інформатизація суспільного простору та відкритість влади.
- 3.3. Розвиток публічного середовища через національно-патріотичне виховання та підвищення рівня громадянської свідомості.
- 3.4. Впровадження прогресивних технологій управління місцевим розвитком.

6. План реалізації Стратегії

В основу Плану реалізації стратегії лягли проектні ідеї, відібрані та доопрацьовані членами Робочої групи на основі пропозицій, що надійшли від депутатів та мешканців Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.

Часові рамки і засоби реалізації

План реалізації стратегії складається з трьох Стратегічних програм у відповідності зі стратегічними цілями Стратегії, які реалізуються через технічних завдань на проекти місцевого розвитку (далі – ТЗ) упродовж 2018–2025 років. Впровадження проектів можливе через:

- внесення заходів до плану соціально-економічного розвитку громади, можливо – галузевих програм;
- фінансування за рахунок субвенції на розвиток інфраструктури ОТГ;
- залучення коштів Державного фонду регіонального розвитку;
- залучення фінансування від проектів та програм міжнародної технічної допомоги суб'єктами місцевого розвитку різних організаційно-правових форм;
- залучення співфінансування від мешканців громади (де це передбачено умовами проекту).

Стратегічна програма 1. Розвиток економічного потенціалу громади

Назва програми і проекту	Номер стратегічної цілі, номер операційної цілі	Примітка
«Організація навчання представників малого бізнесу»	С.Ц.1 Операційна ціль 1.1	2018-2019
«Територіальний маркетинг, створення бренду, інвестиційного паспорту громади»	С.Ц.1 Операційна ціль 1.2	2018-2019
«Формування інвестиційної інфраструктури для співробітництва з потенційними українськими та міжнародними інвесторами»	С.Ц.1 Операційна ціль 1.2	2018-2025
«Популяризація кооперативного руху серед дрібних сільгосптоваровиробників»	С.Ц.1 Операційна ціль 1.3	2018-2019
«Розвиток агропідприємництва у	С.Ц.1 Операційна ціль 1.3	2018-2019

громаді»		
«Оптимізація споживання енергоресурсів»	С.Ц.1 Операційна ціль 1.4	2018-2020
«Застосування об'єктів культурної спадщини для провадження туристичної діяльності»	С.Ц.2. Операційна 2.3	2018-2025
«Розробка туристичних маршрутів»	С.Ц.1. Операційна ціль 1.5	2018
«Туристична промоція громади»	С.Ц.1. Операційна 1.5	2018-2020
«Активізація фестивального життя»	С.Ц.1. Операційна 1.5	2018-2019

Стратегічна програма 2. Підвищення якості життя мешканців громади

Назва програми і проекту	Номер стратегічної цілі, номер операційної цілі	Примітка
«Матеріальна база освітніх закладів – основа розвитку»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.1	2018-2020
«Інклюзивний простір - вимога часу»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.1	2018-2020
«Підвищення кваліфікації педагогічних працівників»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.1	2018
«Відремонтовані приміщення закладів освіти – комфортні умови навчання»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.1	2018-2025
«Організація ефективної роботи комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Нововодолазької селищної ради	С.Ц.2.Операційна ціль 2.2	2018
«Організація надання культурних послуг згідно з вимогами часу»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.3.	2018-2020
«Бібліотеки не для книг, а для людей»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.3	2018-2020
«Матеріально-технічне забезпечення закладів культури»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.3	2018-2025
«Забезпечення змістовного відпочинку мешканців громади»	С.Ц.2. Операційна ціль 2.3	2018-2025
«Підвищення якості водопостачання та водовідведення»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.4	2018-2020
«Ефективна робота Нововодолазького ВКП»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.4	2018

«Ремонт дорожнього покриття»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.4	2018-2025
«Благоустрій територій громади»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.4	2018-2025
«Задоволення потреб мешканців громади у соціальних послугах»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.5	2018-2019
«Розширення спортивної інфраструктури»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.4	2018-2025
«Захист населення ОТГ у разі виникнення надзвичайних ситуацій»	С.Ц.2.Операційна ціль 2.5	2018-2020
«Зменшення негативного впливу джерел, забруднюючих навколишнє середовище»	С.Ц.2. Операційна ціль 2.6	2018-2025
«Організація контролю за станом довкілля»	С.Ц.2. Операційна ціль 2.6	2018-2025
«Упровадження нових форм організації поводження з ТПВ»	С.Ц.2. Операційна ціль 2.7	2018-2025
«Розчищення русла річок, очищення ставків»	С.Ц.4. Операційна ціль 2.6	2018-2020

Стратегічна програма 3. Ефективне управління громадою

Назва програми і проекту	Номер стратегічної цілі, номер операційної цілі	Примітка
«Міжнародна мобільність та міжнародна співпраця»	С.Ц.3.Операційна ціль 3.1	2018-2025
«Відкритість і ефективність врядування та розвиток громадянського суспільства»	С.Ц.3.Операційна ціль 3.2	2018-2025
«Інформатизація об'єднаної територіальної громади»	С.Ц.3.Операційна ціль 3.2	2018-2025
«Формування культури здорового способу життя»	С.Ц.3.Операційна ціль 3.3	2018-2025
«Національно-патріотичне виховання дітей та молоді громади»	С.Ц.3.Операційна ціль 3.3	2018-2025
«Організація освітніх заходів для покращення ефективного управління місцевим розвитком»	С.Ц.3.Операційна ціль 3.4	2018-2025

7.1. Очікувані результати та покращення

Реалізація стратегічної цілі № 1 «Розвиток економічного потенціалу громади» у середньо- та довгостроковій перспективі призведе до наступних результатів:

- диверсифікація економічної діяльності;
- розвиток підприємництва і конкурентоспроможності місцевої економіки;
- створення нових робочих місць, зменшення відтоку населення з громади;
- залучення інвестицій;
- зростання рівня заробітної плати відносно середньообласних показників;
- розвиток агропідприємництва та сільськогосподарських кооперативів;
- зменшення витрат на енергію в приміщеннях держустанов та соцсфери;
- збільшення споживання енергії, яка походить із відновлювальних джерел;
- підвищення рівня культури мешканців громади щодо енергоефективності та енергозбереження.
- створення туристичних маршрутів, в т.ч. турів вихідного дня, турів з елементами активного відпочинку;
- проведенний ремонт або створення облаштованих туристичних та екскурсійних об'єктів, місць відпочинку туристів, оглядових майданчиків, зелених садиб, разом з системою інформаційних знаків;
- створення нових робочих місць у туристичній сфері економіки громади;
- збільшення обсягів продажу туристичних продуктів та послуг.

Реалізація стратегічної цілі № 2 «Підвищення якості життя мешканців громади» у середньо- та довгостроковій перспективі призведе до наступних результатів:

- забезпеченість якісною, доступною загальною та дошкільною освітою;
- запровадження неформальних методів освіти і концепцій «нова українська школа» та «навчання протягом життя»;
- покращення якості медичного обслуговування;
- покращення матеріально-технічної бази закладів освіти, медицини та культури;
- модернізація і розвиток дорожньої та пішохідної інфраструктури;
- забезпечення якісним централізованим водопостачанням та водовідведенням;
- поліпшення і розвиток спортивної інфраструктури громади;
- покращення якості життя осіб поважного віку (60+)

- відновлення та ефективне використання лісових угідь;
- відновлення водних ресурсів громади та якісна питна вода;
- створення системи збору, сортування та утилізації відходів;
- підвищення екологічної свідомості мешканців та діюча система громадського екологічного моніторингу середовища в громаді;
- належний рівень громадської безпеки.

Реалізація стратегічної цілі № 3 «Ефективне управління громадою» у середньо- та довгостроковій перспективі призведе до наступних результатів:

- підписання договорів про співробітництво територіальних громад;
- забезпечення якісним Інтернет-зв'язком старостинських округів;
- наявність договорів міжнародної співпраці;
- запровадження Бюджету участі (громадського бюджету);
- регулярне отримання міжнародної технічної допомоги;
- залучення грантових коштів для розвитку громади.

8. Узгодженість Стратегії з програмними та стратегічними документами

Зв'язок між Стратегією розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади та іншими стратегічними документами

Управління територіальним розвитком, тобто управління публічними справами, які були приписані місцевому самоврядуванню громади, має бути згідне з низкою стратегічних документів різного рівня, які виникають як з регіональної, так і національної політики. У зв'язку з підписанням угоди про асоціацію та угоди про вільну торгівлю між Україною та Європейським Союзом, логічним є необхідність розуміння контексту цих документів з метою їх ефективної реалізації.

Документи ЄС

Європа 2020

Європа 2020 – стратегія для розумного і зрівноваженого розвитку, що сприятиме залученню суспільства.

Стратегія Європа 2020 вказує на три взаємно пов'язані між собою пріоритети:

- розумний розвиток: розвиток економіки, яка базується на знаннях та інноваціях,
- зрівноважений розвиток: підтримка ефективної економіки, яка використовує ресурси, є більш дружньою до навколишнього середовища та більш конкурентоспроможною,
- розвиток, що сприяє залученню суспільства: підтримка економіки з високим рівнем працевлаштування, яка забезпечуватиме суспільну та територіальну інтегральність.

На основі вищезгаданих пріоритетів Європейський Союз вказав між іншим на наступні цілі, до яких прагне він та його держави-члени:

- зріст рівня працевлаштування осіб у віці 20-64 роки щонайменше до 75% внаслідок збільшення кількості зайнятих жінок і старших осіб, а також кращої інтеграції мігрантів на ринку праці,
- зниження викидів парникових газів (CO₂) щонайменше на 20% в порівнянні з рівнем з 1990 р., або якщо цьому сприятимуть умови, то навіть на 30%,
- збільшення частки відновлювальних джерел енергії в нашому повному споживанні енергії до 20%, а також збільшення енергоефективності на 20%,
- досягнення інвестицій в діяльність з досліджень та розвитку (R&D) на рівні 3% ВВП,
- зниження показника переривання навчання до 10% в порівнянні з теперішніми 15%, а також збільшення до 2020 р. відсотка осіб у віці 30-34 роки, які мають вищу освіту, з 31% до щонайменше 40%

- зменшення кількості осіб, рівень життя яких знаходиться нижче національної межі бідності, на 25%.

Угода про асоціацію між ЄС та Україною

Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яка означає великий крок суспільної та економічної інтеграції українського суспільства, була підписана 27 червня 2014 року та ратифікована Верховною Радою України і Європейським парламентом 16 вересня 2014 року. Згідно угоди передбачається поглиблення співробітництва між Україною та ЄС, проведення ряду реформ, зокрема, спрямованих на: підвищення рівня поваги до демократичних принципів, верховенства права і належного державного управління, прав і основоположних свобод людини, у тому числі права національних меншин, недопущення дискримінації людей, які належать до національних меншин, і поваги до різноманіття, а також сприяння посиленню внутрішніх політичних реформ; посилення співробітництва і діалогу з питань міжнародної безпеки та кризового управління, зокрема для реагування на глобальні та регіональні виклики і ключові загрози.

У рамках Угоди про асоціацію ЄС та Україна зобов'язуються посилити діалог і співробітництво з питань міграції, надання притулку та прикордонного контролю. Угода визнає важливість запровадження, коли для цього прийде час, безвізового режиму для громадян України, якщо будуть наявні умови для належного врегульованого та безпечного руху громадян.

В угоді також відображено зобов'язання щодо боротьби з організованою злочинністю та відмиванням грошей, скорочення пропозиції та попиту на заборонені наркотичні засоби й посилення співробітництва у боротьбі з тероризмом. Угода передбачає, що ЄС і Україна застосовуватимуть ефективні заходи для недопущення шахрайства, корупції та будь-яких інших незаконних дій, а також боротьбу з ними.

Також угода передбачає поступове наближення законодавства України до правил ЄС, а також, де доцільно, до міжнародних норм і стандартів.

В статті 4 Угоди йдеться про встановлення Поглибленої та Всеосяжної Зони Вільної Торгівлі (ПВЗВТ), ця частина вступила в силу 1 січня 2016 року. Український бізнес-сектор отримав нові перспективи, оскільки Угода сприяє і передбачає наступне:

- нові можливості для експорту в ЄС завдяки зниженню тарифних і нетарифних бар'єрів для виходу на ринок ЄС,
- поліпшення доступу на ринки третіх країн завдяки переходу на міжнародні стандарти в сфері торгівлі, що буде означати спрощення ведення бізнесу,
- кращий внутрішній бізнес-клімат, який підвищить довіру та інтерес зовнішніх інвесторів,

- поступове зростання внутрішньої конкуренції за рахунок поступової лібералізації тарифних і нетарифних обмежень торгівлі, ефектом чого стане підвищена конкурентоспроможність підприємництва,

- зростання витрат на дотримання «соціальних» стандартів, зокрема – вимог безпеки праці, екологічних стандартів, надання певного рівня соціального забезпечення, завдяки чому підвищиться соціальний рівень та покращиться суспільна відповідальність бізнесу.

Окрім того, соціальний стан населення України має шанси поступово змінюватися за рахунок зростання доходів і створення нових робочих місць, підвищення рівня соціальної захищеності, доступу до ширшого та якіснішого асортименту продукції. Разом з цим з'являються нові вимоги до рівня та профілю кваліфікації робітників, що повинно призвести до створення нових стандартів на ринку праці та підвищення професійного потенціалу населення.

Реалізація Угоди зможе також дати поштовх локальному та регіональному розвитку завдяки додатковим надходженням в бюджет, покращенню функціонування та ефективності публічної адміністрації та фінансів, проведенню необхідних соціально-економічних реформ, що в тому числі будуть можливі завдяки отриманню міжнародної фінансової та технічної допомоги з метою пристосування до лібералізації економіки та обмеження загроз.

Національні документи

Відповідні українські національні документи є важливими для розуміння спільних цілей з Європейським Союзом, а відтак обрання спільних напрямків розвитку позитивно впливатиме на глибшу інтеграцію України з європейською спільнотою та тісніші міжнародні зв'язки.

Стратегія розвитку Україна 2020

В Стратегії розвитку Україна 2020 наступні вектори визнані пріоритетними, а саме:

- сталий розвиток країни: інфраструктура, інвестиції, економіка та конкуренція,

- безпека держави, бізнесу та громадян: країна, власність, бізнес та енергетична безпека,

- відповідальність і соціальна справедливість: самоврядування, соціальні програми, енергоефективність та охорона здоров'я,

- гордість за Україну в Європі та світі: свобода особистості, громадянське суспільство, бренд «Україна» та залучення талантів.

Основні цілі для реалізації Стратегії визначені двадцятью одним ключовим показником, а деякі з них, найбільш релевантні до цілей Європейського Союзу та ОТГ, виглядають наступним чином:

- чисті надходження прямих іноземних інвестицій за період 2015-2020 в розмірі \$ 40 млрд.
- зниження інфляції з теперішніх 19% до 1,70%,
- збільшення рівня середньої тривалості життя на 3 роки,
- досягнення у 2020 р. 75% випускників, що знають 2 іноземні мови.

«Цілі сталого розвитку: Україна»

15 вересня 2017 року - Уряд України представив Національну доповідь, яка визначає базові показники для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР). У доповіді представлені результати адаптації 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку.

Глобальні Цілі сталого розвитку були затверджені у 2015 році на саміті ООН з питань сталого розвитку. За ініціативи Уряду України та за сприяння системи ООН в Україні протягом року тривав відкритий та інклюзивний процес адаптації ЦСР. Беручи до уваги принцип "нікого не залишити осторонь" та використовуючи широкий спектр інформаційних, статистичних та аналітичних матеріалів, була розроблена національна система ЦСР (86 завдань розвитку та 172 показники для моніторингу їх виконання). На підставі розрахунково-прогнозної роботи з використанням сценарних підходів до визначення напрямів розвитку країни на довгострокову перспективу були встановлені орієнтири для досягнення до 2030 року:

- Ціль 1. Подолання бідності
- Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства
- Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя
- Ціль 4. Якісна освіта
- Ціль 5. Гендерна рівність
- Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови
- Ціль 7. Доступна та чиста енергія
- Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання
- Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура
- Ціль 10. Скорочення нерівності
- Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад
- Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво
- Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату
- Ціль 14. Збереження морських ресурсів
- Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші
- Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути
- Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку

Стратегія розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади взаємопов'язана зі Стратегією розвитку Харківської області до 2020 року, яка була розроблена на підставі Закону України "Про стимулювання розвитку регіонів" з урахуванням Державної стратегії регіонального розвитку України на період до 2020 року.

Нижче представлено результати порівняльного аналізу:

Узгодження Стратегії Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади зі Стратегією розвитку Харківської області

Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 року	Стратегія розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади
Стратегічна ціль № 1: Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП	Стратегічна ціль № 1: Розвиток економічного потенціалу громади
Операційні цілі	
1. Забезпечення енергобезпеки регіону за рахунок підвищення енергоресурсоефективності економіки шляхом залучення зовнішніх і внутрішніх інвестицій у модернізацію фондів промисловості та підприємств житлово-комунального господарства, розвиток відновлюваної та альтернативної енергетики на власній сировинній базі (біомасі, бурому вугіллі, твердих побутових відходах тощо), забезпечення збалансованості енергосистеми маневреними потужностями	Операційна ціль 1.4.: Підвищення енергетичної ефективності, популяризація енергозбереження.
2. Локалізація на території регіону виробництва енергоресурсоефективного обладнання із застосуванням сучасних технологій для забезпечення потреб області та внутрішнього ринку України	
3. Створення системи пропаганди енергоресурсоефективної поведінки. Організація консалтингових послуг в сфері енергоресурсоефективності для потреб підприємств і населення	Операційна ціль 1.4.: Підвищення енергетичної ефективності, популяризація енергозбереження.
4. Диверсифікація зовнішніх ринків та географії залучення інвестицій, включення підприємств регіону до міжнародних технологічних ланцюгів і коопераційних мереж шляхом налагодження маркетингової діяльності за кордоном із використанням можливостей дипломатичних представництв України, бізнес-асоціацій, діаспори, а також політико-економічних кіл, зацікавлених у співпраці з Україною. Пріоритети: країни ЄС, США, Канада, Китай та інші країни Азії, країни Африки, Близького Сходу, Латинської Америки	Операційна ціль 1.2.: Підвищення інвестиційної привабливості громади. Операційна ціль 1.1.: Створення умов для розвитку бізнес-середовища.

5. Трансформація вищої освіти і науки у повноцінний сектор економіки – драйвер становлення інноваційного підприємництва в регіоні. Інституціональне забезпечення комерціалізації знань із використанням можливостей, закладених в Законі України «Про вищу освіту». Розвиток соціально-побутової та соціально-культурної студентської інфраструктури	
6. Створення системи маркетингового просування регіону як столиці ІТ-аутсорсингу України	
7. Розвиток внутрішньо обласного рекреаційного та подієвого туризму як галузі малого та середнього бізнесу, що має високий потенціал створення нових робочих місць і розширення дохідної бази місцевих бюджетів в умовах зростання попиту на послуги туризму і дозвілля з боку населення обласного центру	Операційна ціль 1.5.: Створення та розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж. Операційна ціль 2.3.: Забезпечення умов для розвитку сфери культури та популяризація культурної спадщини.
8. Розвиток внутрішньо обласного туризму як економіко- та бюджетоутворюючого сектору територіальних громад	Операційна ціль 1.5.: Створення та розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж.
9. Розвиток ланцюгів додавання вартості малих і середніх агровиробників через формування кооперативних об'єднань, збутових асоціацій, переробних підприємств	Операційна ціль 1.3.: Розвиток агропідприємництва та підвищення доходів сільських домогосподарств
10. Збереження та відтворення потенціалу родючості ґрунтів. Відведення земель під формування Національної екологічної мережі відповідно до цільових показників, встановлених Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року	

Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 року	Стратегія розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади
Стратегічна ціль № 2: Зменшення територіальних диспропорцій у якості життя та поліцентричний розвиток	Стратегічна ціль № 2: Підвищення якості життя мешканців громади, Стратегічна ціль № 3: Ефективне управління громадою
Операційні цілі	
1. Впровадження механізмів співробітництва територіальних громад для посилення можливостей їхнього розвитку шляхом об'єднання у спільний соціально-економічний, інвестиційний простір із єдиним планувальним, розселенським і природно-екологічним каркасом, узгодженим використанням об'єктів інфраструктури, територій і ресурсів	
2. Визначення чітких меж, функціональної спеціалізації та принципів узгодженого управління розвитком урбанізованих зон. Оновлення схеми планування територій груп адміністративно-	

територіальних одиниць у зоні впливу Харкова, Ізюма, Куп'янська та Лозової	
3. Реконструкція та модернізація очисних споруд для підвищення якості водних об'єктів в межах урбанізованих зон. Реалізація «Комплексного плану оздоровлення басейну ріки Лопань» із міжнародною участю	Операційна ціль 2.6.: Екологічна безпека, збереження довкілля та водних об'єктів
4. Застосування та модернізація існуючих механізмів державних житлових програм. Розробка нових регіональних і місцевих програм здешевлення іпотечного кредитування для будівництва і придбання житла, адаптованих до місцевих умов і потреб конкретних територій. Забезпечення максимальної доступності участі в цих програмах для усіх верств населення з метою залучення обсягів інвестицій, здатних стимулювати розвиток економіки	
5. Широке залучення громадських організацій та бізнесу на районному та місцевому рівні до надання соціальних послуг населенню, розвитку інфраструктури здорового способу життя та дитячої інфраструктури на основі соціального партнерства та аутсорсингу	Операційна ціль 2.4.: Модернізація та розвиток інфраструктури громади Операційна ціль 3.3.: Розвиток публічного середовища через національно-патріотичне виховання та підвищення рівня громадянської свідомості.
6. Проведення інвентаризації, реконструкції та модернізації очисних споруд Харківської області в межах урбанізованих зон з метою зменшення антропогенного впливу на поверхневі водні об'єкти та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення	Операційна ціль 2.6.: Екологічна безпека, збереження довкілля та водних об'єктів Операційна ціль 2.7.: Розвиток системи поводження з ТПВ

Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 року	Стратегія розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади
Стратегічна ціль № 3 Ефективне управління місцевим розвитком	Стратегічна ціль № 3: Ефективне управління громадою Стратегічна ціль № 2: Підвищення якості життя мешканців громади
Операційні цілі	
1. Впровадження принципів суспільно-приватного партнерства в усіх сферах управління розвитком регіону та місцевих громад	Операційна ціль 3.1.: Розвиток партнерських зв'язків, міжнародна співпраця
2. Перехід від освоєння бюджетних коштів до проектного управління, орієнтованого на конкретний результат для конкретної території	Операційна ціль 3.4.: Впровадження прогресивних технологій управління місцевим розвитком.
3. Подолання відомчої роз'єднаності шляхом розробки та реалізації інтегральних проектів, здатних спричинити мультиплікативний, системний ефект на розвиток різних секторів економіки та людський розвиток на регіональному та місцевому рівні. Застосування принципів	Операційна ціль 2.1.: Створення умов для розвитку освітнього простору. Операційна ціль 2.2.: Підвищення рівня надання медичних послуг. Операційна ціль 2.3.: Забезпечення умов для розвитку сфери культури та

співфінансування та додатковості (використання ресурсів всіх рівнів і джерел – державного, регіонального, місцевого, державно- і суспільно-приватного партнерства тощо)	популяризація культурної спадщини
4. Системне залучення у місцевий розвиток коштів міжнародних фінансових організацій (в т.ч. на грантовій основі), проектів міжнародної технічної допомоги, пільгових кредитів та кредитів із грантовою часткою	Операційна ціль 3.1.: Розвиток партнерських зв'язків, міжнародна співпраця
5. Нарощування доходів місцевих бюджетів через розширення сфери неподаткових надходжень та підвищення ефективності управління майном і земельними ресурсами	
6. Впровадження системи електронного урядування та інформаційного забезпечення прийняття державних управлінських рішень в роботу регіональних та місцевих органів влади	Операційна ціль 3.2.: Інформатизація суспільного простору та відкритість влади
7. Впровадження системи муніципальних енергетичних планів на базі енергосервісних договорів для зовнішнього співфінансування проектів енергоефективності та енергозбереження	
8. Розробка та впровадження проектів та програм реінтеграції тимчасово вимушених переселенців із зони АТО у співробітництві з центральними органами влади, громадським сектором та міжнародними організаціями	
9. Впровадження системи бенчмаркінгу конкурентоспроможності регіону	

9. Система впровадження і моніторингу реалізації стратегії

Впровадження Стратегії розвитку Нововодолазької ОТГ буде полягати у реалізації сформульованих у ній стратегічних і операційних цілей та завдань. Щоб Стратегія досягнула своїх результатів, влада й усі суб'єкти, відповідальні за виконання окремих завдань, повинні брати активну участь у реалізації окремих цілей.

Для успішної та ефективної реалізації положень Стратегії необхідним є створення системи постійного моніторингу, контролю і оцінки результатів. Моніторинг Стратегії полягатиме у періодичній оцінці ступеня реалізації завдань, вказаних у плані реалізації. Це дозволить проводити постійну оцінку рівня виконання кожного завдання, а тим самим і перевіряти, якою мірою вдалося досягнути окремих операційних та стратегічних цілей.

Процедура звітування про реалізацію документа

За моніторинг процесу впровадження Стратегії відповідає відділ економічного розвитку та інвестицій Нововодолазької селищної ради. Щоквартально відділ економічного розвитку та інвестицій збирає інформацію про реалізацію проектів Стратегії.

На підставі результатів моніторингу, один раз на рік спеціалісти відділу економічного розвитку та інвестицій виносять на засідання сесії Нововодолазької селищної ради моніторинговий звіт про результати впровадження Стратегії розвитку згідно плану реалізації. Аналіз фінансових потреб надається до депутатської комісії з питань планування, фінансів, бюджету, соціально-економічного розвитку, інвестиційної діяльності, регуляторної політики, промисловості та підприємництва для урахування під час розробки проекту бюджету на наступний рік.

Процедура актуалізації документа

Щоб забезпечити достатнє пристосування до змін у соціально-економічному становищі громади, раз на три роки Стратегія буде актуалізуватися та розроблятиметься новий План реалізації.

Актуалізацією займатиметься Робоча група з розробки Стратегії, склад якої затверджений Розпорядженням селищного голови.

Робоча група під час щонайменше трьох засідань розробить новий План реалізації Стратегії. Потім він буде поданий на затвердження раді громади. Після завершення періоду, охопленого Стратегією, відділ економічного розвитку та інвестицій готує кінцевий звіт про реалізацію Стратегії.

Виконавці**Робоча група з розробки Стратегії розвитку**

Голова: Єсін О.С.

Заступник голови: Іващенко Л.М.

Секретар: Кулик І.О.

Експерт Харківського ВП «Центр розвитку місцевого самоврядування»:
Родченко В.Б.

Члени Робочої групи: Пікалова А.Б., Хихля А.М., Єфіменко А.В., Столяренко В.М., Степаненко Н.Є., Шевченко Я.В., Щербина С.М., Грубник Т.М., Семикрас С.В., Мартиненко В.В., Мантула Н.С., Хихля О.М., Машура Д.В., Беліба Л.П., Ноздрін М.М., Бирка В.П., Власенко Р.С., Афанасенко П.М., Євглевська Н.Ю., Козачок О.М., Гладкоскок В.Ю., Мороз Л.М., Харчевнікова Т.М., Шевченко В.В., Шахіяров О.О., Замула Є.А., Колісник О.І., Семенко О.М., Семенко І.М., Несміян Н.А.

Члени фокус-груп: Слиш Л.О., Ступак М.Л., Федоренко Т.О., Антоненко В.Т., Андрієнко Л.А., Барін Н.П., Килипко А.М., Абрамович А.Ю., Макієва І.В., Ковтун О.Д., Кучеренко Т.Л., Рубан Л.О., Пугач Д.А., Розторгуєва В.А., Абрамович І.В., Ротач Д.О., Ярошенко Л.І., Меренкова Н.М., Ярошенко Н.О., Андрущенко С.О., Карбань Н.О., Нежива Н.П., Ковратенко О.М., Ковратенко С.М., Недорубко Н.В., Лугова Л.П., Лисенко Н.М., Олійник А.С., Фомяченко В.В., Хихля Є.М., Хільченко Л.П., Головаш М.В., Хіщенко В.С., Ярошенко О.С., Манн Л.М., Яковенко О.М., Чернієнко Л.П., Хамаєва Т.Ю., Несміян В.В., Животченко Л.В., Марюхна Н.І., Огурцов С.І., Тимченко Н.Д., Середа С.М., Попазова Л.М., Столяренко А.В.

Список ілюстрацій

Рис. 1. Принципи місцевого розвитку.....	7
Рис. 2. Старостинські округи Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.....	9
Рис. 3. Думка мешканців щодо доцільності формування Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.....	10
Рис. 4. Думка мешканців щодо основних ресурсів сталого розвитку Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.....	10
Рис. 5. Порівняльна характеристика рейтингу громад України та Харківської області за чисельністю населення.....	11
Рис. 6. Структура земельного фонду Нововодолазької ОТГ та України, %.....	12
Рис. 7. Результати анкетування мешканців громади щодо розвиненості системи доріг.....	15
Рис. 8. Результати оцінки пріоритетних видів діяльності при формуванні бюджету громади на 2018 рік, %.....	25
Рис. 9. Структура видатків бюджету громади в 2018 році (план).....	26
Рис. 10. Структура надходжень бюджету громади в 2018 році (прогноз).....	26
Рис. 11. Детальні результати опитування мешканців Нововодолазької громади в 2017 році.....	27
Рис. 12. Фінансова інфраструктура Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.....	28
Рис. 13. Частка ФОП по відношенню до чисельності населення у Нововодолазькій ОТГ та гміні Хельмець.....	36
Рис. 14. Результати опитування ФОП з приводу привабливості ОТГ як місця ведення бізнесу.....	36
Рис. 15. Показники водопостачання та водовідведення у громаді.....	39
Рис. 16. Структура абонентів водопостачання, %.....	40
Рис. 17. Споживання газу у Нововодолазькій ОТГ у I кварталі 2017 року (найбільше споживання).....	40
Рис. 18. Обсяги споживання газу на душу населення за округами, тис.м ³	41
Рис. 19. Обсяги споживання газу на душу населення, тис. м ³ /рік.....	41
Рис. 20. Обсяги споживання електроенергії на душу населення, МВт год.....	41
Рис. 21. Відносне споживання електроенергії у громаді та в Україні.....	42
Рис. 22. Результати оцінки мешканцями громади стану навколишнього середовища.....	43
Рис. 23. Чисельність населення Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.....	44
Рис. 24. Порівняльна характеристика населення Нововодолазької ОТГ та гміни Хельмець, осіб.....	45
Рис. 25. Співвідношення населення молодше працездатного віку та старше працездатного віку до кількості населення	

у працездатному віці.....	46
Рис. 26. Розподіл населення громади за віковою структурою, %.....	47
Рис. 27. Показники рівня зайнятості та безробіття в Україні, Харківській області та Нововодолазькій ОТГ.....	48
Рис. 28. Середньодушові доходи населення України, Харківської області та Нововодолазької ОТГ, грн.....	48
Рис. 29. Мережа закладів освіти Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.....	50
Рис. 30. Середній бал ЗНО у навчальних закладах громади.....	52
Рис. 31. Середня наповненість шкіл в Україні та Нововодолазькій ОТГ, осіб.....	52
Рис. 32. Результати оцінки мешканцями якості надання освітніх послуг у громаді.....	53
Рис. 33. Результати оцінки мешканцями громади якості надання медичних послуг.....	54
Рис. 34. Оцінка доступності до фахових лікарів у смт Нова Водолага та прилеглих селах.....	54
Рис. 35. Адміністративні послуги, що були надані ЦНАПом протягом 2017 року.....	56
Рис. 36. Мережа закладів культури Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.....	59
Рис. 37. Результати анкетування мешканців громади щодо рівня надання послуг у сфері культури, відпочинку та дозвілля.....	61
Рис. 38. Взаємозв'язки факторів SWOT у секторі «Порівняльні переваги» (тип стратегії – агресивна, наступальна).....	68
Рис. 39. Взаємозв'язки факторів SWOT у секторі «Виклики» (тип стратегії – динамічна, конкурентна).....	69
Рис. 40. Взаємозв'язки факторів SWOT у секторі «Ризики» (тип стратегії – оборонна).....	70

Список таблиць

Таб. 1. Порівняльна характеристика громади, району та області.....	11
Таб. 2. Міжнародна доступність Нововодолазької об'єднаної громади.....	14
Таб. 3. Відстань від адміністративного центру до старостинських округів громади.....	14
Таб. 4. Перелік та вартість діючих програм/проектів у громаді.....	29
Таб. 5. Основна промислова група Нововодолазької об'єднаної громади.....	32
Таб. 6. Рівень рентабельності продукції сільського господарства у 2016 році по Нововодолазькому ОТГ, Нововодолазькому району та Харківській області, %.....	33
Таб. 7. Урожайність зернових і зернобобових культур та соняшнику по Нововодолазькій ОТГ, Нововодолазькому району та по Харківській області, з 1 га/ц.....	34
Таб. 8. Загальна і відносна чисельність населення і zareєстрованих фізичних осіб-підприємців у громаді та районі (станом на 01.10.2017 р.).....	35
Таб. 9. Загальна і відносна кількість магазинів роздрібної торгівлі у ОТГ, районі та області на 01.01.2017 року, одиниць.....	35
Таб. 10. Наявність містобудівних документів у населених пунктах громади.....	37
Таб. 11. Види зайнятості у Нововодолазькій селищній об'єднаній територіальній громаді.....	47
Таб. 12. Дошкільні та заклади загальної середньої освіти у громаді.....	51
Таб. 13. Мережа закладів освіти Нововодолазької об'єднаної громади.....	51
Таб. 14. Рейтинг шкіл Нововодолазької об'єднаної громади за результатами ЗНО у Харківському регіоні.....	52